

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้ภาษาในข่าวกีฬาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ผู้วิจัยได้ตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกการตรวจเอกสารออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการเขียนข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์
2. เอกสารเกี่ยวกับหลักภาษาไทยว่าด้วยคำกริยา
 - 2.1 ชนิดคำกริยา
 - 2.2 การใช้คำกริยา
3. เอกสารเกี่ยวกับการอ่านตีความ และความหมายของคำ
 - 3.1 การอ่านตีความ
 - 3.2 ความหมายของคำ
4. เอกสารเกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาหนังสือพิมพ์

เอกสารเกี่ยวกับการเขียนข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์

ข่าวมีหน้าที่และวัตถุประสงค์สำคัญหลายประการ ได้แก่ สร้างความดึงดูดใจของผู้อ่าน โดยใช้คำหรือข้อความที่น่าสนใจ สะดุดตา และชวนติดตาม การให้สาระสำคัญของข่าว โดยผู้อ่านจะสามารถทราบได้ทันทีจากหัวข้อข่าวว่าเรื่องราวหรือข่าวที่เสนอนั้นเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อะไรบ้าง ภาษาที่ใช้ในการพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์จะต้องเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ผู้เขียนจะต้องพยายามใช้คำที่สั้นกะทัดรัด เพื่อดึงดูดความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน ส่วนภาษาที่ใช้ในการบรรยายควรเป็นแบบที่ผู้ชมผู้ฟังเข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพพจน์ที่เด่นชัดเหมือนกับได้อยู่สถานการณ์แข่งขันจริง ๆ

ชาติชาย (2533: 108 - 109) ได้แบ่งประเภทของกีฬาตามลักษณะทางกายสรีรประเภท ได้ดังนี้ ฟุตบอล วอลเลย์บอล บาสเกตบอล เบสบอล กรีฑา มวยสากล มวยไทย ยูโด เทนนิส ยิมนาสติก วัยน้ำ แบดมินตัน เทเบิลเทนนิส ซอฟท์บอล ฮอกกี้ แลนด์บอล รักบี้ฟุตบอล

ตะกร้อ เปตอง ขกน้ำหนัก ยิงธนู ยิงปืน ยิงเป้าบิน เรือใบ มวยปล้ำ ฟันดาบ จักรยาน โบว์ลิ่ง กอล์ฟ และจำแนกกีฬาออกเป็นประเภทระยะไกล ระยะสั้น และประเภทคู่ ประเภทลาน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2537: 3 – 12) ได้จำแนกประเภทกีฬาไว้ตาม จุดประสงค์ และตามลักษณะการเล่น แบ่งประเภทได้ดังนี้

1. กีฬาประเภทกรีฑา แยกเป็นกรีฑาประเภทคู่ เช่น วิ่งระยะทางต่าง ๆ ตั้งแต่ 100 เมตร 200 เมตร 400 เมตร วิ่งมาราธอน วิ่งข้ามรั้ว วิ่งข้ามสิ่งกีดขวาง และประเภทกรีฑาลาน ทูมน้ำ หัก ขว้างจักร ฟันแหลม กระโดดสูง กระโดดค้ำ เป็นต้น
2. กีฬาประเภทยิมนาสติก ได้แก่ การเล่นด้วยอุปกรณ์ ม้ากระโดด ราวเดี่ยว ราวคู่ ราวทรงตัว ห่วงนิ่ง และพอร์เอกเซอร์ไชส์
3. กีฬาประเภทการต่อสู้ เช่น มวย มวยปล้ำ ยูโด คาราเต้ เคนโด ฟันดาบ เป็นต้น
4. กีฬาประเภทใช้เป้า เช่น โยนเกือกม้า ปาเป้า ยิงธนู ยิงปืน เป็นต้น
5. กีฬาประเภทลูกบอลพาเข้าเป้า เช่น บิดเลียด สนุกเกอร์ โบว์ลิ่ง ครอกเก็ต กอล์ฟ เป็นต้น
6. กีฬาประเภทใช้สนามแบ่งแดน เช่น รักบี้ฟุตบอล สควอช แบดมินตัน เทนนิส เทเบิลเทนนิส เป็นต้น
7. กีฬาประเภททีม และมักใช้ลูกบอลเป็นอุปกรณ์ เช่น วอลเลย์บอล บาสเกตบอล อเมริกันฟุตบอล ฟุตบอล รักบี้ฟุตบอล เป็นต้น
8. กีฬาประเภทใช้ไม้ตีและลูกบอล เช่น เบสบอล คริกเก็ต ลาครอส ฮอกกี้สนาม ฮอกกี้น้ำแข็ง เป็นต้น

9. กีฬาประเภทกีฬาทางน้ำ เช่น ว่ายน้ำ โปโลน้ำ กระโดดน้ำ สกีนน้ำ พายเรือ แข่งเรือแคนู โปโลแคนู แข่งเรือยอชท์ เป็นต้น
10. กีฬาประเภทกีฬาฤดูหนาว เช่น สเกตน้ำแข็ง สกีสกิลต่าง ๆ
11. กีฬาใช้สัตว์ เช่น แข่งม้า ม้าแสดงการกระโดด โปโล เป็นต้น
12. กีฬาประเภทกีฬาใช้ล้อ เช่น โรลเลอร์สเกต จักรยาน แข่งจักรยานยนต์ แข่งรถยนต์ เป็นต้น
13. กีฬาทางอากาศ เช่น แข่งบอลลูน เครื่องร่อน แข่งขันเฮลิคอปเตอร์ กระโดดร่ม เป็นต้น

ในปัจจุบันประชาชนให้ความสนใจข่าวสารการกีฬามากขึ้น หน้าข่าวกีฬาจึงเป็นหน้าที่เรียกความสนใจจากผู้อ่านที่ชอบกีฬาเป็นพิเศษ เพราะทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารด้านกีฬาในหลายแง่หลายมุมรวดเร็ว จะเห็นได้จากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อวิทยุ ในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคของข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอข่าวสารด้านกีฬาจึงเปลี่ยนแปลงไป จากอดีตมาเป็นการเสนอข่าวสารให้สอดคล้องกับผู้บริโภคข่าวกีฬาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ครุณี (2538: 113 - 118) กล่าวถึงการเขียนข่าวกีฬาว่ามีความคล้ายคลึงกับการเขียนข่าวทั่วไป แต่การเขียนข่าวกีฬา นักข่าวมีโอกาสได้ใช้คำพุ่มเพื่อยกย่องการเขียนข่าวทั่วไป นักข่าวสามารถใช้คำที่จะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพพจน์และมีความรู้สึกที่ตื่นเต้นเร้าใจไปกับกีฬาประเภทนั้นด้วย และกล่าวถึงหลักการเขียนข่าวกีฬา ดังนี้

1. ต้องรู้จักกีฬาแต่ละประเภทดีพอ หมายถึงกฎเกณฑ์ และเทคนิคการเล่น
2. ติดตามดูการซ้อมของผู้เล่นบ่อย
3. มีความสามารถในการตัดสินใจและพิจารณาการเล่นของแต่ละทีม
4. รู้จักผู้นำทีมและผู้เล่นให้มากที่สุด
5. มีความสามารถในการวิเคราะห์และอธิบายการเล่นให้ผู้อ่านได้เห็นภาพพจน์และเข้าใจอย่างดี

6. มีการสังเกตการณ์ที่ถูกต้องแม่นยำ
7. มีความสามารถในการจดและบันทึกการเล่น โดยไม่คลาดสายตาจากการเล่น
8. มีความยุติธรรมและไม่ลำเอียง
9. เสริมความคิดเห็นของตนด้วยข้อเท็จจริง
10. มีความสามารถในการใช้ภาษาพิเศษหรือเฉพาะกับกีฬาแต่ละประเภท
11. หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาสแลงและไม่สุภาพ
12. พยายามเขียนข่าวในรูปที่เป็นกันเองกับผู้อ่านให้มากที่สุด

สุรสิทธิ์ (2545: 235 – 243) กล่าวถึงเทคนิคการหาข่าวและการนำเสนอข่าวกีฬาว่า เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการโดยเฉพาะและผู้สื่อข่าวเป็นสำคัญ ในกระบวนการหาข่าวกีฬานั้น บุคคลที่สำคัญที่สุดคือ ผู้สื่อข่าวกีฬา ได้ชื่อว่าเป็นกระดูกสันหลังของการแสวงหาและรวบรวมข่าวกีฬา สำหรับที่จะนำลงหนังสือพิมพ์ การหาแหล่งข่าว ซึ่งประกอบไปด้วยนักกีฬาและผู้ฝึกสอน สิ่งที่เป็นจุดเด่นของข่าวกีฬา คือ ลักษณะโดยทั่วไปของข่าวกีฬาเป็นเรื่องราวของความขัดแย้งการแข่งขัน การต่อสู้ รวมทั้งในเรื่องของความรักชาติความเป็นพวกพ้อง สิ่งเหล่านี้มีผลทำให้ข่าวกีฬาเป็นที่สนใจของผู้อ่าน ซึ่งในการนำเสนอข่าวกีฬานั้น การใช้ภาษาเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านติดตาม

พนม (2544: 251 – 256) กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของการเขียนข่าวกีฬาว่า ข่าวกีฬามีความมุ่งหมายเพื่อความบันเทิง ความสนุกสนานเป็นสำคัญ ภาษาที่ใช้ต้องมีชีวิตชีวา มีลีลาความเคลื่อนไหว ตื่นเต้น เร้าใจ ทำให้เกิดจินตนาการ เกิดภาพพจน์ อ่านเข้าใจง่าย เหมือนกับผู้อ่านผู้ชมหรือผู้ฟังกำลังนั่งอยู่ในสนาม อาจจะต้องใช้สำนวนโวหารถึงลูกถึงคน อุปมาอุปมัย ตั้งสมญานามแปลก ๆ เพื่อเร้าความสนใจ และควรวางแผนล่วงหน้าว่าจะเสนอข่าวในแง่มุมใด ในส่วนของผู้สื่อข่าวกีฬาควรมีความรู้กว้างในเรื่องการกีฬา กฎเกณฑ์ในการเล่น วิธีการให้คะแนน รู้จักผู้เล่น ผู้จัดการทีม และผู้ฝึกซ้อมด้วย ต้องมีความสามารถในการใช้ภาษา ต้องรู้ข้อมูลบางอย่างที่จำเป็น เช่น ผลการแข่งขัน สนามกีฬา วันเวลาการแข่งขัน เปรียบเทียบข้อได้เปรียบเสียเปรียบ

สิริวรรณ (2546: 63 – 64) กล่าวถึงการใช้ภาษาในหน้าหนังสือพิมพ์มีลักษณะเฉพาะดังนี้ ใช้ถ้อยคำภาษาแปลกใหม่ เพื่อสะดุดตาสะดุดใจผู้อ่าน และให้จดจำได้ง่าย โดยเฉพาะในส่วนของพาดหัวข่าวทั้งข่าวหน้า 1 และข่าวหน้าใน หรือแม้แต่ข่าวพรรคเดียวก็ตาม ใช้ภาษาระดับภาษาปากมากที่สุด คือ มีการใช้คำง่าย คำเฉพาะกลุ่ม คำตลาด คำคะนอง สำนวน คำทับศัพท์ ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาระดับกึ่งแบบแผน และภาษาแบบแผนเพื่อสื่อความหมายให้คนทุก

ระดับเข้าใจได้ง่าย ใช้ถ้อยคำฟุ่มเฟือย เพื่อขยายรายละเอียดให้มีความยาวพอเหมาะกับเนื้อที่หน้ากระดาษ ใช้ถ้อยคำกะทัดรัด กระชับความเพื่อให้ข้อความสั้นเพียงพอกับเนื้อที่หน้ากระดาษ ใช้เครื่องหมาย เช่น ประศนี อัสเจริย์ อัญประกาศ ทับ สัญลักษณ์สี่เหลี่ยม วงกลม สามเหลี่ยม ดาว มีจุดประสงค์เพื่อแบ่งแยกข้อความ เน้นข้อความ แสดงว่าเป็นคำเฉพาะ แสดงการขึ้นหัวข้อใหม่

การใช้ภาษาหนังสือพิมพ์เป็นการให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดได้มาก ทั้งในการเขียนข่าวหรือบทความสามารถอ่านจนกระจ่าง สื่อความหมายให้อ่านเข้าใจ ตรงไปตรงมา ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำไม เมื่อไร ใช้ภาษาที่มีลักษณะกึ่งทางการเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะสามารถอ่านพบพบได้เมื่ออ่านครั้งแรกไม่เข้าใจและเก็บเป็นหลักฐานได้ มีภาษาของตนเอง คือใช้ถ้อยคำสั้นๆ แปลกๆ และด้วยความแปลกของภาษาทำให้ผู้อ่านสนใจ ใช้ถ้อยคำที่สั้น กระชับ สะดุดตา เนื่องจากมีเนื้อที่จำกัด การบัญญัติศัพท์ นิยมใช้คำทับศัพท์มากกว่าใช้ศัพท์บัญญัติ เพราะเข้าใจง่ายไม่ต้องแปล นำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ หลายรูปแบบ เช่น ข่าว คอลัมน์ จึงมีความแตกต่างในการใช้ภาษา นำเสนอข้อมูลเชิงปริมาณต่าง ๆ ตัวเลข พ.ศ. ได้เต็มที่ การเขียนข่าว ใช้ภาษาที่แจ่มแจ้งเข้าใจง่าย กะทัดรัดและรัดกุม ตัดข้อความไม่จำเป็นและภาษาเย็นเยือกออก (เจ็จันท์, 2542: 214)

ลักษณะสำคัญของภาษาหนังสือพิมพ์นั้นภาษามีความกระชับ กะทัดรัด สะดุดตา สะดุดความสนใจของผู้อ่านมากกว่าภาษาเขียนธรรมดา วางรูปแบบเนื้อหาความแตกต่างจากความเรียงทั่วไปโดยเน้นจุดสำคัญของเรื่องก่อนขยายไปสู่รายละเอียดภายหลังใช้สำนวนแปลก ๆ เพื่อสร้างความสนใจให้ติดตามอ่านใช้ภาษาที่มีลักษณะง่าย ระดับปากมากกว่าภาษาแบบแผน หรือกึ่งแบบแผนเพื่อให้ทุกคนสื่อได้ทุกระดับความรู้ (ชานาญ, 2526: 119 – 121)

ดังนั้นภาษาที่ใช้ในการเขียนข่าว ต้องประณีตถึงระดับภาษามาตรฐาน ก็ต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง เป็นภาษาที่สุภาพ เหมาะแก่คนทุกเพศทุกวัย ต้องใช้สำนวนภาษาที่เป็นการแสดงความเคารพและเกรงใจต่อผู้อ่าน และเป็นภาษาที่คนส่วนมากเข้าใจได้ ทั้งนี้เพราะข่าว คือ รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและเป็นเหตุการณ์ที่น่าสนใจของประชาชน ข่าวเป็นสื่อมวลชนซึ่งไม่สามารถกำหนดตัวผู้อ่านได้ สุธิวงศ์ (2522: 101 – 103) เสนอกลวิธีในการเขียนข่าว ดังนี้

การเขียนพาดหัวข่าว คือ การตั้งชื่อข่าว พาดหัวข่าวเพื่อให้ผู้อ่านสะดวกในการเลือกอ่านข่าวที่เขาสนใจ หัวข่าวที่ดีต้องให้บรรยากาศและมีสาระตรงกับรายละเอียด การเขียนบรรณานุกรม คือ การย่อข่าวทั้งหมดก่อนเขียนรายละเอียด ควรเขียนให้รวบรัดชัดเจน การเสนอเนื้อหาต้องให้มีความเที่ยงตรงและเที่ยงธรรม การระบุชื่อบุคคลที่เป็นข่าวระบุให้ถูกต้องชัดเจน อย่าให้ผิดพลาดหรือเกิดผลเสียหาย ภาษาที่ใช้ไม่เขียนแบบบรรยายลี คือ ต้องเขียนอย่างตรงไปตรงมา ไม่เล่นสำนวน การเขียนข่าวต้องมีจรรยา ไม่ใช้หน้าหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องทำลายชื่อเสียงผู้บริสุทธิ์ควรรู้จักปกปิดความบังในบางกรณี การเสนอข่าวต้องงดเว้นการแสดงความคิดเห็นโดยเด็ดขาด การเขียนข่าวต้องเขียนด้วยความรับผิดชอบ อย่าให้ผิดข้อเท็จจริง ผิดมรรยาทสังคม และผิดกฎหมาย

ลักษณะการใช้ภาษาในเขียนเนื้อเรื่องข่าว มี 3 ลักษณะ คือ การเขียนเนื้อเรื่องข่าวที่เสนอข้อเท็จจริง การเขียนเนื้อเรื่องข่าวที่แสดงความเคลื่อนไหว และการเขียนเนื้อข่าวที่เป็นคำพูด ซึ่งการเขียนเนื้อเรื่องข่าวที่แสดงความเคลื่อนไหวนี้ ผู้เขียนสร้างภาพด้วยการใช้ภาษาพรรณนาให้เห็นภาพเหตุการณ์อย่างชัดเจน เน้นที่คำกริยาเพื่อแสดงกิริยาอาการ การเคลื่อนไหว และเพิ่มคำแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้เขียน ลักษณะการใช้ภาษาพาดหัวข่าวควรเลือกสรรคำ โดยเฉพาะคำกริยา คำวิเศษณ์ ที่ทำให้เห็นภาพอากัปกิริยาชัดเจน อีกทั้งแฝงอารมณ์ ความรู้สึกลงไปด้วย รวมถึงการใช้คำขยายเพื่อแสดงภาพ อารมณ์ และความรู้สึก (สิริวรรณ, 2546: 63 – 77)

ภาษาหนังสือพิมพ์เป็นภาษาที่มีเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่เหมือนกับภาษาใด ๆ มีลักษณะเพราะภาษาที่ใช้ในการพาดหัวข่าว เป็นคำสั้น คำแผลง หรือสำนวนใหม่ที่ไม่ถูกต้องตามหลักภาษา ภาษาที่ใช้ในเนื้อข่าว มีภาษาที่ถูกต้องมากกว่าการพาดหัวข่าว แต่ยังมีสำนวนที่ผิดหลักภาษาอยู่บ้าง ประเภทบทความภาษาและไวยากรณ์ถูกต้องกว่าอย่างอื่นแต่ก็จะมีศัพท์ที่แปลกไปบ้าง โดยเฉพาะบทความทางการเมือง คอลัมน์ต่าง ๆ มีสำนวนแปลก ๆ เกิดขึ้นมาก และมีอิทธิพลต่อผู้อ่าน ที่จะนำไปใช้ (สุภาพร, 2525: 219 – 220)

นภากาศ (2526: 197 – 202) ได้ให้ข้อสังเกตลักษณะภาษาเฉพาะของหนังสือพิมพ์ดังนี้ ใช้คำทันสมัยบางคำน่าสมัย ได้แก่ คำคะนองเพื่อดึงดูดความสนใจให้เป็นที่กล่าวขวัญ จนผู้รับบางกลุ่ม เช่น เยาวชน วัยรุ่น นำมาใช้ และถ่ายทอดอย่างรวดเร็วขึ้นอยู่กับยุคสมัยและความนิยมเพราะคำคะนองจะเกิดขึ้นใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด แหล่งแพร่กระจายภาษาน่าสมัยได้ดีที่สุดประการหนึ่งคือหนังสือพิมพ์ ใช้ถ้อยคำแปลก ๆ อาจคิดขึ้นเองเพื่อเรียกร้องความสนใจ อาจเป็นคำที่บัญญัติขึ้นใหม่ให้แปลก ๆ และด้วยความแปลกของภาษานี้เองจึงทำให้ผู้อ่านสนใจนำมา

ถ่ายทอดและสื่อความหมายต่อกันไปกลายเป็นคำที่ใช้สื่อความกันรู้เรื่อง โดยที่ไม่เคยมีใช้มาก่อน ใช้คำง่าย ๆ กระชับรัดกุมสะกดตา ด้วยเหตุผลในการสื่อความหมายให้คนทุกระดับเข้าใจ และเหตุทางเนื้อที่ในการพิมพ์จำเป็นต้องสรรหาคำที่เหมาะสมที่สุดในเนื้อที่กระดาก ภาษาของหนังสือพิมพ์นิยมใช้อักษรย่อ หรือย่อคำ หรือบางคำใช้ในภาษาใหม่ที่แปลกไปจากความหมายเดิม แต่ก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างรวดเร็ว

ข้อผิดพลาดที่พบบ่อย ๆ ในการใช้ภาษาหนังสือพิมพ์ คือ การสะกดผิด การเลือกคำมาใช้ ผิดการใช้คำฟุ่มเฟือย การใช้คำโดยไม่คำนึงถึงระบบภาษาหรือหน้าที่ของคำบางทีสร้างคำสำนวนแปลก ๆ บางทีตัดคำให้สั้น (สุวรรณ, 2517: 49 – 53) ข้อผิดพลาดที่พบบ่อย คือ เรื่องสะกด การันต์ผิด เนื่องจากการพิสูจน์อักษรไม่ดี เวลาและเนื้อหาจำกัด บางทีใช้คำผิดไม่ถูกต้องตรงตามความหมาย ใช้คำผิดไวยากรณ์ เช่น ใช้ลักษณะนามขยายผิดที่ การใช้คำและสำนวนภาษาต่างประเทศ ภาษาหนังสือพิมพ์ทำให้เกิดคำและสำนวนใหม่ ๆ บางคำก็รับได้ บางคำก็รับไม่ได้ (ประไพ, 2526: 89)

ข้อควรปฏิบัติในการใช้ถ้อยคำภาษาในการเขียนข่าวเบื้องต้น เพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมและไม่ให้ถ้อยคำภาษาเป็นอุปสรรคในการสื่อความเข้าใจระหว่างประชาชนกับประชาชน หรือระหว่างข่าวกับประชาชน ควรเลือกใช้ถ้อยคำภาษาที่ประชาชนอ่านเข้าใจได้ดีที่สุด ไม่ใช่ถ้อยคำภาษาต่างประเทศ ใช้ถ้อยคำที่เรียกว่า ภาษาปาก หรือภาษาถิ่นแบบแผนแต่ไม่ควรใช้ภาษาแบบแผน และใช้ถ้อยคำให้ถูกกับกาลเทศะ บุคคล เหตุการณ์ ข้อควรระวังในการเขียนข่าวว่า ต้องเขียนเนื้อหาของข่าวให้ผู้อ่านรู้เรื่องเร็ว การใช้ถ้อยคำภาษาต้องชัดเจน ไม่ใช่ถ้อยคำสามัญเข้าใจง่าย ประโยคสั้น ไม่ฟุ่มเฟือย ต้องเป็นความจริง โดยเฉพาะเกี่ยวกับจำนวน ตัวเลข ชื่อบุคคล สถานที่ เวลา และกรณีที่เกิดขึ้น ต้องเขียนข่าวอย่างตรงไปตรงมา ศึกษาข่าวให้รอบคอบว่า ข่าวนั้นเป็นเรื่องขบขัน หรือตลก หรือสลดใจต้องเรียบเรียงข่าวให้เป็นไปตามเหตุการณ์นั้น ๆ หัวข้อข่าว หรือคำพาดหัวข่าว กับเนื้อหาของข่าวจะต้องสัมพันธ์กัน หรือตรงกัน อย่าสอดแทรกความคิดเห็นลงในเนื้อหาของข่าว และอย่างเพิ่มเติมเหตุเกินเลยของข่าว (ฉลวย, 2522: 346 – 350)

บุญยงค์ (2536: 68 - 72) ให้คำอธิบายภาษาที่ช่วยสร้างภาพให้เกิดในจิต จำแนกได้เป็น

1. คำแสดงอาการ
2. คำโดยนัยให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ
3. คำเทียบเคียง เช่น กินเหมือนหมู

4. ทำสิ่งไม่มีชีวิตให้มีชีวิตได้ เช่น ความจนเรียกหา
5. คำเพื่อ เช่น เหล้าจ้ำจั่นรักเธอ
6. คำที่กล่าวบางส่วนแต่หมายถึงทั้งหมด เช่น เขาถอดแหวน หมายถึง การหย่าขาด
7. กล่าวเกินจริง เช่น รักคุณเท่าฟ้า รักเธอชั่ววันจันทร์ มักพบคำลักษณะนี้ในคำ

โฆษณา

จากเอกสารที่เกี่ยวกับการเขียนข่าวกีฬาหนังสือพิมพ์ ทำให้สรุปลักษณะการเขียนข่าวได้ว่า ภาษาที่ใช้ในการเสนอข่าวควรใช้คำ ประโยคให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ต้องเป็นภาษาที่สุภาพ เหมาะสมแก่คนทุกเพศทุกวัย ใช้ถ้อยคำสั้น กระชับ สละสลวย ตรงไปตรงมาเกิดความเข้าใจง่าย กระชับเพื่อให้ข้อความสั้นเพียงพอแก่นิเทศน์หน้ากระดาน ใช้ภาษาระดับปาก และควรหลีกเลี่ยง คำหยาบ คำสองแง่สองงุม ไม่ใช้ถ้อยคำภาษาต่างประเทศ

ลักษณะการใช้ภาษาในการพาดหัวข่าวและเนื้อเรื่องข่าว ควรเลือกสรรคำที่ทำให้เห็นภาพ กิริยาอาการชัดเจน ด้วยการใช้ภาษาที่ทำให้เห็นภาพเหตุการณ์อย่างชัดเจน โดยเน้นคำกริยา คำวิเศษณ์ การใช้คำขยายเพื่อแสดงกิริยาอาการ การเคลื่อนไหว เพิ่มคำแสดงอารมณ์ความรู้สึกและเสียง

เอกสารเกี่ยวกับหลักภาษาไทยด้วยคำกริยา

1. ชนิดคำกริยา
2. การใช้คำกริยา

1. ชนิดคำกริยา

ไวยากรณ์โดยทั่วไปมักจะจำแนกคำเป็นชนิดต่าง ๆ และจัดคำไว้เป็นหมวด ๆ คำที่อยู่ในหมวดเดียวกันก็จะคล้ายคลึงกัน การจัดประเภทตามหมวดต่าง ๆ มีประโยชน์ช่วยให้เราไม่ต้องกล่าวถึงคำต่าง ๆ ซ้ำซาก ใช้ชื่อเรียกรวมเพียงอย่างเดียวก็ครอบคลุมคำได้จำนวนมาก เกณฑ์ที่จะใช้จำแนกคำได้ถูกต้องคือความหมาย จึงมักได้คำที่มีทำนองเดียวกันอยู่ในหมวดเดียวกัน คำกริยาได้มีผู้ให้ความหมายและการจำแนกประเภทไว้ดังนี้

คำชัย (2533: 242 - 269) ได้ให้ความหมายคำกริยา คือ คำที่แสดงอาการของนามและสรรพนาม หรือแสดงการกระทำของประธาน แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ

1. สกรรมกริยา คือ กริยาที่ต้องมีกรรมมารับจึงจะให้ความสมบูรณ์ครบถ้วนตามกระแสนวาม เช่น ทหาร ถีอ ปืน คำกริยาในประโยค คือ ถีอ ถ้าไม่มีปืนมารับข้างหลัง จะไม่ได้ความสมบูรณ์

2. อกรรมกริยา คือ กริยาที่มีความหมายครบถ้วนในตัวเองโดยไม่ต้องมีกรรมมารับก็ได้ความเต็มตามกระแส เช่น นักเรียนเดินที่ถนน

สกรรมกริยา จะต้องมีการมารับ จึงได้ความสมบูรณ์ ส่วนอกรรมกริยามีความสมบูรณ์อยู่ในตัวแล้ว แต่ถ้าต้องการให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นต้องมีคำหรือวลีมาขยาย

3. วิตรรกกริยา คือ กริยาที่ไม่สำเร็จความหมายในตัวเอง และจะใช้เป็นกริยาของประธานตามลำพังตัวเองก็ไม่ได้ จะต้องมิกำนามคำสรรพนามหรือคำวิเศษณ์มาขยาย จึงจะได้ความ กริยาพวกนี้ได้แก่คำว่า เป็น เหมือน เท่า คล้าย คือ เสมือน ดู ประดู ประหนึ่ง ราวกับ เพียงดัง เปรียบเสมือน อุปมาเหมือน โดยใช้คำนาม คำสรรพนาม และคำวิเศษณ์ขยาย

4. กริยานุเคราะห์ คือ คำกริยาที่ทำหน้าที่ช่วยกริยาชนิดอื่นให้แสดงความหมายออกมาเป็น กาล มาลา หรือวาก ต่าง ๆ เพราะคำกริยาในภาษาไทยมีรูปไปตามกาล มาลา หรือ วาก เหมือนภาษาที่มีวิภคิต ปัจจัย เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต และอังกฤษ การที่จะรู้ว่าเป็น กาล มาลา หรือ วาก อะไร นอกจากสังเกตความหมายของรูปประโยคแล้ว จำต้องอาศัยคำกริยานุเคราะห์เป็นเครื่องช่วยด้วย

5. กริยาสภาวะมาลา คือคำกริยาที่ทำหน้าที่คล้ายกับนาม อาจเป็นประธาน เป็นกรรมหรือเป็นบทขยายส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคก็ได้

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2541: 83 – 86) ได้ให้ความหมายของคำกริยา คือ คำที่แสดงอาการหรือสรรพนาม เพื่อให้รู้ว่า นามหรือสรรพนามนั้น ๆ ทำอะไร หรือเป็นอย่างไร จำแนกเป็น 4 ชนิด

1. อกรรมกริยา คือ คำกริยามีใจความสมบูรณ์ ไม่ต้องมีคำที่เป็นกรรมมารับข้างท้าย เช่น เขาไป เรามา คนนอน ซึ่งคำว่า ไป มา นอน มีใจความสมบูรณ์

2. สกรรมกริยา คำกริยามีใจความไม่ครบสมบูรณ์ในตัว ต้องมีคำที่เป็นกรรมมารับข้างท้าย เช่น เขาเห็น..... มีใจความไม่สมบูรณ์ ต้องมีการมารับข้างท้าย เขาเห็นคน

3. วิตรรกกริยา กริยาที่ไม่มีเนื้อความในตัว ต้องอาศัยเนื้อความของศัพท์วิภคิตการกหรือการกอื่นที่อยู่ข้างท้ายเข้าช่วยจึงจะได้ความครบ เช่น คำว่า เป็น เหมือน คล้าย เท่า เป็นต้น

4. กริยานุเคราะห์ กริยาที่ใช้ช่วยกริยาอื่นให้มีความครบตามระเบียบของกริยา คือ ครบตาม มาลา กาล วาจก กริยาชนิดนี้จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ พวกที่ใช้เป็นกริยานุเคราะห์อย่างเดียว และพวกกริยาอื่นที่นำมาใช้เป็นกริยานุเคราะห์

บรรจบ (2540: 120) กล่าวว่า คำกริยา คือ คำที่แสดงอาการของนามหรือสรรพนาม หรือคำอื่นที่ทำหน้าที่ได้อย่างนาม คำเหล่านี้เราเรียก ผู้ทำ หรือ ประธาน แบ่งออกได้เป็นชนิด 3 ชนิด คือ

1. คำกริยาที่ได้รับความบริบูรณ์อยู่ในตัว เช่น บิน เดิน วิ่ง กระโดด หายใจ ตาย
2. คำกริยาที่ยังไม่ได้รับความบริบูรณ์ ต้องอาศัยความอื่นได้แก่ ผู้ถูกหรือกรรม และส่วนเสริมความใช้เฉพาะเมื่อตามหลังกริยา เป็น เหมือน คล้าย เท่า
3. คำกริยาช่วย ได้แก่ ได้ แก่ แล้ว จะ กำลัง อยู่ ต้อง คง ฯลฯ คำเหล่านี้ช่วยบอกให้รู้กาลมลา แม้จะไม่ใช้กริยาสำคัญก็ช่วยทำให้ความแจ่มแจ้งขึ้นได้ตามต้องการ

วิจิตร (2540: 153 – 155) กล่าวถึงคำกริยา คือ คำที่แสดงอาการของนามหรือสรรพนาม หรือแสดงการกระทำของประธาน เพื่อให้รู้ว่า ประธานนั้นทำอะไร หรือเป็นอย่างไร แบ่งออกได้ 4 ชนิด

1. สกรรมกริยา มีกรรมหรือมีผู้ถูกกระทำ คำกริยาที่มีใจความไม่ครบสมบูรณ์ในตัวจึงต้องมีกรรมมารับข้างท้าย
2. อกรรมกริยา ไม่มีกรรม ไม่มีผู้ถูกกระทำ คำกริยาที่มีเนื้อความสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่ต้องมีกรรมมารับข้างท้าย แต่ถ้าต้องการให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเอาวลีมาต่อท้าย เช่น นก บิน ในอากาศ
3. วิภทรกริยา คำกริยาที่มีเนื้อความอยู่ที่วิภตติการก คำกริยาพวกนี้จะไม่มีความหมายชัดเจนในตัวเอง ใช้เป็นกริยาตามลำพังไม่ได้ ต้องอาศัยเนื้อความของวิภตติการกที่อยู่ข้างท้ายมาเป็นตัวขยายความจึงจะให้ความหมายสมบูรณ์ คำกริยาได้แก่ คล้าย เหมือน เท่า เป็น คือ เสมือน ดู ประดุจ ประหนึ่ง เปรียบ ราวกับ อุปมาเหมือน
4. กริยานุเคราะห์ คำกริยาที่ช่วยกริยาชนิดอื่นให้ให้ความหมายครบตามระเบียบคำกริยา คือ ครบกาล มาลา วาจก ทั้งนี้เพราะคำกริยาในภาษาไทย มีรูปคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตาม กาล มาลา วาจก จึงต้องอาศัยกริยานุเคราะห์เป็นตัวกำหนดหน้าที่ของกริยาหลัก

นววรรณ (2526: 6 – 12) กล่าวถึงคำกริยา คือ คำที่ใช้แสดงอาการหรือสภาพหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จำแนกเป็น 5 ประเภท คือ

1. กริยาเปรียบเทียบ

2. กริยาแสดงสภาพ
3. กริยาแสดงประสบการณ์
4. กริยาแสดงอาการ
5. กริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง

กริยาแสดงอาการจะแสดงอาการเคลื่อนที่หรืออาการที่อยู่กับที่ เช่น คำกริยาแสดงอาการที่อยู่กับที่ เช่น อยู่ หิวระะ นั่ง ก้ม ยืน คำกริยาแสดงอาการที่เคลื่อนที่ เช่น กระโจน กระโดด วิ่ง ถลา บิน

คำกริยาแสดงอาการที่เคลื่อนที่นั้นจะแสดงอาการเคลื่อนที่ไปในทิศทางต่าง ๆ เช่น การเคลื่อนขึ้น เช่น ปีน ขึ้น ไต่ การเคลื่อนลง เช่น ลง หยด ตก ล้ม การเคลื่อนที่อย่างรวดเร็ว เช่น พุ่ง รี โผ การเคลื่อนที่อย่างช้า ๆ เช่น คลาน ไต่ ย่อง

วิจิตร (2538: 30 – 34) กล่าวถึง ชนิดของคำกริยาว่ามีอยู่ 3 ชนิด คือ

1. หน่วยกรรม (อ) หมายถึง กริยาวิเศษณ์ ซึ่งอาจจะจะมีหรือไม่มีหน่วยประธานนำหน้าก็ได้ แต่จะต้องไม่มีหน่วยกรรมตรงตามหลัก จะปรากฏในโครงสร้างของประโยค 2 แบบ คือ

- 1.1 แบบ อ เช่น เหนื่อย สายแล้ว หनावังนะ ลูกขึ้นเถะ
- 1.2 แบบ ป อ เช่น ฝนตก น้ำเดือด ผ้าแห้งแล้ว กับข้าวอร่อยนะ

2. หน่วยกรรม (ส) หมายถึง กริยาวิเศษณ์ ซึ่งจะมีหน่วยกรรมตรงตามหลัง แต่จะไม่มีทั้งหน่วยกรรมตรงและหน่วยกรรมรอง 2 ชนิดตามหลัง จะปรากฏในโครงสร้างประโยค 2 แบบ คือ

- 2.1 แบบ ส ต เช่น หิวน้ำ จะไปซื้อกล้วยสักหวีหนึ่ง ได้ยินเสียงเด็กร้อง
- 2.2 แบบ ป ส ต เช่น คนเคาะประตู เพื่อนจะขอยืมรถคันนี้ คุณอยากดื่มอะไร

3. หน่วยกรรม (ท) หมายถึง กริยาวิเศษณ์ซึ่งจะมีทั้งหน่วยกรรมตรงและหน่วยกรรมรองตามหลังตามลำดับนี้ จะปรากฏในโครงสร้างของประโยค 2 แบบ คือ

- 3.1 แบบ ท ต ร เช่น กำลังจะสอนหนังสือเด็ก ลืมทอนสตางค์ ลูกค้า
- 3.2 แบบ ป ท ต ร เช่น พี่สอนข้าวน้อง กรรมการซักอะไรเธอ

จากการให้นิยามความหมายคำกริยาสรุปได้ว่า คำกริยาหมายถึง คำที่แสดงอาการของนามหรือสรรพนาม ในเหตุการณ์ต่าง ๆ และจากการจำแนกชนิดสรุปได้ว่าคำกริยา มีการแบ่งชนิด

ออกเป็นประเภทแสดงการกระทำของประธาน เช่น อกรรมกริยา สกรรมกริยา วิภทรกริยา กริยานุเคราะห์ และจำแนกประเภทตามความหมายของคำกริยา เช่น กริยาเปรียบเทียบ กริยาแสดงสภาพ กริยาแสดงประสบการณ์ กริยาแสดงอาการ กริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง

2. การใช้คำกริยา

คำคำเดียวอาจทำหน้าที่ได้หลายอย่าง เช่น เป็นคำนาม กริยา และคุณศัพท์ เช่น คำว่า คำ เป็นทั้งคุณศัพท์ คำกริยา และคำนามเรียกชื่อคนก็ได้ และจะกำหนดให้รู้ได้อย่างไรว่า คำ เป็นคำชนิดใด ทำหน้าที่อะไร ทั้งนี้จำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องหน้าที่ของคำในประโยค ความหมายและการใช้ของคำ ในส่วนของคำกริยาได้มีผู้ให้การใช้กริยาดังนี้

ในการจำแนกคำโดยอาศัย หน้าที่เป็นเกณฑ์นั้น จะต้องพยายามจัดแบ่งประเภทของหมวดคำโดยพิจารณาจากหน้าที่ของคำแต่ละหมวดโดยเฉพาะหน้าที่ในฐานะที่เป็นส่วนของประโยค เมื่อคำปรากฏร่วมกับคำอื่น ทั้งที่เป็นคำชนิดเดียวกันและต่างชนิดกัน อาจจะทำหน้าที่ในแบบใดแบบหนึ่งดังนี้ คือทำหน้าที่ต่างกัน ทำหน้าที่ร่วมกัน

กำชัย (2533: 246 – 268) กล่าวถึงการใช้คำกริยา ต้องประกอบด้วย 5 ชนิด คือ กาล มาลา วาจก การก (เฉพาะกริยาสภาวะมาลา) และราชาศัพท์

1. กาล คือ เวลาที่แสดงการกระทำของกริยาว่าได้เกิดขึ้นเมื่อไร แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ กาลสามัญคือกาลเป็นไปตามปกติ กาลสมบูรณ์คือการที่ได้สำเร็จไปแล้ว และกาลซ้อนคือการที่รวมทั้งอดีตปัจจุบัน และอนาคต รวมอยู่ในข้อความเดียวกัน

2. มาลา คือ ระเบียบของกริยาที่แสดงเนื้อความต่าง แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ นิเทศมาลา คือ กริยาที่แสดงเนื้อความบอกเล่า ความคิดเห็น ความแนะนำ ตักเตือน ความปฏิเสธ หรือชักถาม ปฏิกลปมาลาคือกริยาที่แสดงเนื้อความคาดหมาย ความแบ่งรับแบ่งสู้ หรือความไม่แน่ใจอย่างใดอย่างหนึ่ง สักคิมมาลาคือกริยาที่แสดงเนื้อความเชื่อใจหรือมั่นใจจะเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ อาณัติมาลา คือกริยาที่แสดงเนื้อความ บังคับ อ้อนวอน ขอร้อง สั่ง ห้าม แนะนำหรือตักเตือนอย่างใดอย่างหนึ่ง และสภาวะมาลา คือ กริยาที่แสดงลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งเช่น ทำหน้าที่เป็นประธาน กรรม และส่วนขยาย

3. วาจก กริยาของประโยคที่แสดงว่าประธานทำหน้าที่เป็น ผู้ทำ ผู้ใช้ ผู้ถูก หรือผู้ถูกใช้ แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ กรรมตุวาจกคือกริยาของประโยคที่แสดงว่าประธานทำหน้าที่ กรรมตุวาจกคือเป็นผู้ทำหรือผู้ใช้ กรรมวาจกคือกริยาของประโยคที่แสดงว่าประธานทำหน้าที่เป็น กรรมการก

คือเป็นผู้ถูก และการิตวาจคือกริยาของประโยคที่แสดงว่าประธานทำหน้าที่เป็นการิตวาจคือเป็นผู้ถูกใช้

4. การก กริยาที่ทำหน้าที่เป็นการกต่าง ๆ คือ กริยาสภามาลา ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานกรรม หรือส่วนขยายของประโยคได้คล้ายกับนาม

5. ราชศัพท์ (กริยา) กริยาในภาษาไทยมีราชศัพท์ตามประเภทของบุคคล จำแนกออกเป็น 4 ชนิด คือ กริยาที่เป็นราชศัพท์อยู่ในตัวมันเองคือกริยาที่เป็นคำโคดซึ่งบัญญัติขึ้นใช้เฉพาะพระราชหรือเจ้านายเท่านั้น กริยาที่ประสมขึ้นใช้เป็นราชศัพท์ตามประเภทของบุคคลคือกริยาที่มีความหมายอย่างเดียวกัน แต่บัญญัติคำขึ้นใช้หลายชนิดตามชั้นของบุคคล กริยาราชศัพท์ที่ใช้คำเสด็จ นำหน้าคือคำกริยาที่มีคำ เสด็จ นำหน้า และคำกริยาที่ตามหลังนั้น จะใช้คำสามัญหรือคำที่เป็นราชศัพท์อยู่ก็ได้ และกริยาราชศัพท์ที่ใช้คำ ทรง นำหน้าคือคำกริยาที่มีคำ ทรง นำหน้า มีคำอื่นตามหลัง คำที่ตามหลังนั้น จะเป็นคำนามหรือคำกริยาก็ได้ เมื่อประสมกันแล้วนับว่าเป็นคำกริยาราชศัพท์

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2541: 133 – 139) กล่าวว่า คำกริยาทั้งหลายย่อมใช้ต่างกันตามระเบียบทั้ง 5 คือ มาลา กาล วาจก การก (เฉพาะกริยาสภามาลา) และราชศัพท์ คำเหล่านี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงรูปร่างอย่างภาษาอื่น ๆ เลย มักใช้คำกริยานุเคราะห์ประกอบข้าง ใช้คำวิเศษณ์ประกอบข้าง ใช้เรียงลำดับข้าง และใช้เนื้อความของคำบ่งข้าง

กริยามาลาโดยมากมักมีกริยานุเคราะห์ประกอบข้างหน้าข้าง และข้างหลังข้าง หรือใช้เนื้อความของคำบ่ง กาลกริยาที่ใช้ในกาลต่าง ๆ นั้นใช้กริยานุเคราะห์ประกอบข้าง ใช้เนื้อความของคำวิเศษณ์บ่งข้าง วาจกกริยาที่ใช้ในวาทะนั้น ใช้สังเกตคำที่เป็นประธาน คือคำที่เรียงไว้หน้ากริยานั้นเป็นหลัก และบางทีก็ใช้สังเกตกริยานุเคราะห์ที่ประกอบกริยานั้น การกกริยาสภามาลาไม่ใช้เป็นกริยาของประโยค แต่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของประโยค กริยาพวกนี้จึงมีหน้าที่เป็นการกต่าง ๆ ได้อย่างเดียวกับนามและสรรพนาม

วิจิตร (2540: 156 – 161) กล่าวว่า มีคำ 3 คำที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำกริยาที่ควรทำความเข้าใจ คือ กาล มาลา วาจก

1. กาล คือ เวลาที่แสดงการกระทำของกริยาว่าได้เกิดขึ้นเมื่อไร แบ่งเป็น 3 กาล คือ กาลสามัญ กาลสมบุรณ์ และกาลเชื่อม

2. มาลา คือ ระเบียบของกริยาที่แสดงเนื้อความต่าง ๆ หมายความว่า เป็นคำกริยาที่แสดงความหมายบ่งบอก บทบาท หน้าที่ ของคำนั้นในประโยค แบ่งเป็น 5 ชนิด คือ นิเทศมาลา

ปริกัลปมาลา สักติมาลา อาณัติมาลา สภาวมาลา

3. วาจก คือ กริยาของประโยคที่แสดงว่าประธานทำหน้าที่เป็น ผู้ทำ ผู้ใช้ ผู้ถูกกระทำ หรือ ผู้ถูกใช้ แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ กรรตุวาจก กรรมวาจก และการิตวาจก

กาญจนา และ คณะ (2524: 40 – 43) กล่าวถึงการใช้คำกริยาว่าต้องคำนึงถึงความหมายของคำเป็นสำคัญ คำกริยาบางคำมีความหมายหลักเหมือนกัน แต่มีความหมายแฝงต่างกัน ความหมายแฝงของคำกริยาที่แตกต่างกันนั้นอาจจะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ หลายอย่าง ดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับฐานะของบุคคล คำกริยาบางคำมีความหมายหลักอย่างเดียวกัน แต่ใช้ต่างกันตามฐานของบุคคลในทางสังคม เช่น บอก - เรียน

บอก มักใช้กับผู้ที่มีฐานะเท่าเทียมกับผู้พูด หรือ ต่ำกว่า **เรียน** มักใช้กับผู้ใหญ่หรือผู้ที่เคารพนับถือ

2. เกี่ยวข้องกับประธานหรือผู้ทำกริยานั้น คำกริยาบางคำมีความหมายหลักอย่างเดียวกัน แต่ใช้ประธานต่างกัน เช่น อาเจียน – สำรอก - แหวะ

อาเจียน ใช้กับบุคคลโดยทั่วไป **สำรอก** มักใช้กับสัตว์ **แหวะ** ใช้กับเด็กทารกอาการที่ขย้อนน้ำนมออกมา

3. เกี่ยวข้องกับคุณภาพของภาษา คำกริยาบางคำมีความหมายหลักอย่างเดียว แต่ใช้ต่างกัน เพราะคำหนึ่งถือว่าเป็นคำสุภาพ ส่วนอีกคำหนึ่งถือว่าเป็นคำไม่สุภาพและไม่นิยมใช้ เช่น อาเจียน - อ้วก ซึ่งทั้ง 2 คำนี้มีความหมายหลักอย่างเดียวกัน คือ หมายถึงอาการขย้อนเอาสิ่งที่กลืนเข้าไปแล้วออกมาทางปาก แต่มีใช้ต่างกัน คือ

อาเจียน ถือว่าเป็นคำสุภาพ ใช้ได้ทั่วไป

อ้วก ถือว่าเป็นคำไม่สุภาพ ไม่นิยมใช้ทั่วไป

นววรรณ (2526: 6 – 12) กล่าวถึงการใช้คำกริยาว่า ต้องคำนึงถึงความหมายของคำกริยาเป็นหลัก ประกอบด้วย 5 ประเภท ดังนี้

1. กริยาเปรียบเทียบ ใช้สำหรับเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ ว่าเป็นสิ่งเดียวกัน บุคคลเดียวกันเหมือนกันหรือเท่าหรือไม่ คำกริยาที่มีความหมายเปรียบเทียบ เช่น คล้าย เสมอ ต่าง เป็น ในประโยคว่า เพื่อนบ้านของเขา คือ หัวหน้าที่ของผม

2. กริยาแสดงสภาพ ใช้แสดงสภาพของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจเป็นสภาพจิตใจ สภาพร่างกาย กริยาบางคำจะบอกลักษณะ เช่น กลม แบน ยาว เรียว บางคำบอก

สัมผัส เช่น นุ่ม เบา ร้อน เปรี๊ยะ บางคำบอกสี เช่น ดำขาว เขียว บางคำบอกนิสัย เช่น หยิ่ง ใจดี จี๋จ๊าง บางคำบอกอายุ เช่น แก่ หนุ่ม สาว บางคำบอกค่า เช่น ดี เลว และบางคำบอกความเร็ว เช่น เร็ว ช้า ชุ่มฉ่ำ เช่นในประโยคว่า เด็กคนนี้หัวดี

3. กริยาแสดงประสบการณ์ ใช้แสดงความรู้สึก เช่น ในประโยค นิดโกรธ ฉันเสียใจ เด็ก ๆ ตื่นเต้น และใช้แสดงประสาทสัมผัส เช่น เขาเห็นรถ เราได้ยินเสียงตะโกน เขาได้กลิ่นอาการ

4. กริยาแสดงอาการ ใช้แสดงอาการเคลื่อนที่ เช่น กระโจน กระโดด วิ่ง ถลา บิน ใช้แสดงอาการอยู่กับที่ เช่น หัวเราะ นั่ง ก้ม ยืน หรืออาการอยู่กับที่ เช่น นอนหัวเราะ เด็ก ๆ ไปโรงเรียน คุณพ่อเดินจากบ้าน คุณแม่กราบพระ

5. กริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง ใช้ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนอาการ หรือเปลี่ยนสภาพ เช่น นิดผล็อย แม่กวาดบ้าน หรือเปลี่ยนสถานที่ เช่น แม่ให้เงินลูก นิดกระซอกหนังสือจากมือน้อย

วิจินต์ (2538: 21 - 23) กล่าวในการกำหนดส่วนมูลฐานของประโยค ซึ่งเป็นหน้าที่ของคำกริยาว่า เนื่องจากคำนามที่มีอยู่ข้างหน้าคำกริยาอาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ จึงไม่อาจจะอาศัยคำนามที่อยู่ข้างหน้าคำกริยาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดหน้าที่ของคำกริยาในฐานะที่เป็นส่วนมูลฐานของประโยคได้ แต่ถ้าพิจารณาคำนามที่อยู่ข้างหลังคำกริยาแล้ว จะเห็นได้ชัดว่าหน้าที่ของคำกริยาในฐานะที่เป็นส่วนของประโยคมีอยู่ 3 ชนิด คือ

1. หน่วยขกรกรรม คำกริยาเป็นทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคโดยไม่มีหน่วยกรรมตรงตามหลังจะเรียกว่า หน่วยขกรกรรม เช่น ฝนตก เด็กร้องไห้ น้ำเดือด นาฬิกาตาย ฉะนั้นคำว่า ตก ร้องไห้ เดือด และตาย ก็ถือว่าเป็นหน้าที่เป็นหน่วยขกรกรรม

2. หน่วยสกรรม คำกริยาเมื่อทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคโดยมีหน่วยกรรมตรงตามหลัง จะเรียกว่า หน่วยสกรรม เช่น หิวน้ำ ล้างจาน ทำกับข้าว เขียนหนังสือ คนเคาะประตู นอนซักผ้า ฉะนั้นคำว่า หิว ล้าง ทำ เขียน เคาะ และ ซัก ถือว่าทำหน้าที่เป็นหน่วยสกรรม

3. หน่วยทวิกรรม คำกริยาเมื่อทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของประโยคมีทั้งหน่วยกรรมตรงและหน่วยกรรมรองตามหลัง จะเรียกว่า หน่วยทวิกรรม เช่น แม่ให้ของตำรวจ ครูบอกคะแนนนักเรียน พี่สอนข้าวน้อง เพื่อนแจกขนมเด็ก ฉะนั้นคำว่า ให้ บอก ป้อน และแจก ถือว่าทำหน้าที่เป็นหน่วยทวิกรรม

จากลักษณะการใช้คำกริยาสรุปได้ว่า การใช้คำกริยาขึ้นอยู่กับลักษณะเวลา เนื้อความที่แสดงบทบาทหน้าที่ การกระทำของประธาน กริยาที่ทำหน้าที่เป็นการต่าง ๆ กริยาที่มีคำราชา

ศัพท์ การคำนึงถึงความหมายของคำเป็นสำคัญ และนอกจากนี้ การใช้คำกริยาจะต้องพิจารณาถึงหน้าที่ของคำแต่ละหมวดโดยเฉพาะหน้าที่ในฐานะที่เป็น ส่วนของประโยค เพราะคำในภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดงหน้าที่หรือความเกี่ยวข้องของคำในประโยค ภาษาไทยก็มีรูปคำเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่จะแสดงหน้าที่โดยการปรากฏร่วมกับคำอื่นในประโยค แต่อาจจะทำหน้าที่ต่างกัน ในแบบใดแบบหนึ่ง

เอกสารเกี่ยวกับการอ่านตีความ และความหมายของคำ

การอ่านตีความ

การอ่านเป็นกระบวนการของการสื่อสารประเภทหนึ่ง ที่ผู้ส่งสารใช้เครื่องหมายในรูปของตัวอักษร รูปภาพ หรือเครื่องหมายใด ๆ เพื่อให้ผู้รับสารหรือผู้อ่าน ในการนี้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องมีความเข้าใจในสารตรงกันจึงจะสื่อสารกันรู้เรื่อง เข้าใจความหมายของสารที่สื่อ

การอ่านที่เพียงแต่รู้เรื่องเนื้อความที่อ่านจัดเป็นการอ่านแบบธรรมดา แต่การอ่านมีหลายประเภท หลายลักษณะตามวัตถุประสงค์ของผู้อ่าน เช่น การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ อ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ อ่านเพื่อศึกษาอย่างถ่องแท้ อ่านเพื่อค้นหาคำตอบที่ต้องการ รวมทั้งการอ่านอย่างวิจยสารหรือการอ่านเพื่อตีความ ซึ่งเป็นการอ่านที่ต้องการความรู้ ความเข้าใจและความสามารถจากผู้อ่านมากกว่าธรรมดา

การอ่านตีความเป็นการอ่านขั้นสำคัญที่ทำให้เข้าใจงานเขียนทุกชนิด เพราะเป็นการอ่านที่ต้องอาศัยทั้งความรู้ ประสบการณ์ การสังเกต และวิเคราะห์วิจารณ์ของผู้อ่าน ประกอบกับผู้เขียนเองมีอิสระในการสร้างงาน จึงเลือกวิธีการเสนอความคิดที่เขาพอใจ เช่น อาจจะเสนออย่างตรงไปตรงมา อาจซ่อนความหมายไว้ในศิลปะการใช้ภาษา ผู้อ่านจึงมีหน้าที่ตีแผ่ความเป็นไปให้ชัดเจน (พิทยา, 2537: 6 - 12)

การอ่านตีความจึงมีความสำคัญดังนี้

1. ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระเรื่องที่อ่านได้หลายแง่มุม
2. ช่วยให้เห็นคุณค่าของงานเขียนอันมีผลเกี่ยวโยงถึงคุณค่าของชีวิตและสิ่งแวดล้อม
3. การอ่านตีความช่วยให้เกิดความฝึกคิด ฝึกไตร่ตรองหาเหตุผล เป็นผลให้ผู้อ่านมีความละเอียดถี่ถ้วนและมีวิจารณญาณในการอ่านมากยิ่งขึ้น

4. การอ่านตีความเป็นเครื่องมือสำคัญในการเข้าถึงวรรณคดี เพราะภาษาวรรณคดีเป็นภาษาแห่งอารมณ์และความคิด ซึ่งนักประพันธ์ได้เลือกสรรภาษาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง ผู้อ่านจึงต้องทำความเข้าใจทั้งถ้อยคำ ประโยค โวหาร สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อค้นหาความหมายของวรรณคดีเรื่องนั้น

5. การอ่านตีความช่วยให้ผู้อ่านมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ลึกซึ้ง มีใจกว้างยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ด้วยกันได้

การตีความไม่ตรงกันเพราะการใช้ภาษาถ่ายทอด ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อความหมาย ปัญหาเรื่องภาษาต่างสมัยหรือต่างถิ่น เป็นผลให้ผู้อ่านเข้าใจไม่ตรงกัน ปัญหาเรื่องภาษา เฉพาะตัวของผู้แต่งแต่ละคน ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านวรรณศิลป์โดยเฉพาะ ปัญหาเรื่องประสบการณ์ร่วมระหว่างผู้แต่งกับผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านจำเป็นต้องสร้างจินตนาการ ติดตามเรื่องราวที่อาจอยู่นอกเหนือประสบการณ์ส่วนตัว ปัญหาเรื่องภาษาที่มี ความหมายซ่อนเร้น ซึ่งเป็นปัญหาของทั้งภาษาและประสบการณ์สิ่งที่ผู้เขียนแสดงออกด้วยภาษาด้วยถ้อยคำ อาจไม่ใช่ความหมายทั้งหมด อาจมีความลึกซึ้งไปกว่าสิ่งที่เขียนออกมา (เจตนา, 2521: 3 – 6)

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ได้ข้อสรุปว่า การตีอ่านความเรื่องเดียวกัน แต่ไม่ตรงกันเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งถ้าเป็นความขัดแย้งระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ในส่วนผู้อ่านตีความไม่เหมือนกันนั้น มีคำแนะนำว่าเรื่องนั้นมีความหมายเพิ่มพูนขึ้น ซึ่งเชื่อว่าอาจมีความหมายแฝงอยู่

ความเข้าใจพื้นฐานสำคัญของปัญหา อาจแสดงออกด้วยพฤติกรรม 3 ประการนี้ และขั้นตอนทั้ง 3 นี้ใช้เป็นแนวทางส่วนหนึ่งในการอ่านตีความ (ชาวล, 2520: 134 – 135)

1. การแปลความ หมายถึง การแปลเรื่องราวเดิมให้ออกมาเป็นคำใหม่ ภาษาใหม่ หรือแบบใหม่
2. การตีความ หมายถึง การเก็บความเดิมมาบันทึกใหม่ เรียบเรียงใหม่ หรือร้อยกรองใหม่ เป็นการมองเรื่องราวเดิมในแง่ใหม่ ค้นหาและเปรียบเทียบทั้งความสำคัญและความสัมพันธ์ของส่วนย่อยจนสามารถย่อยเรื่องต่าง ๆ จนเป็นข้อสรุปได้
3. การขยายความ หมายถึง การอนุมานหรือขยายความคิดให้กว้างลึกหรือไกลกว่าข้อเท็จจริงที่ประจักษ์อยู่ในเรื่องนั้น

สิ่งที่ควรพิจารณาในการอ่านตีความว่าควรพิจารณาจากน้ำเสียงของผู้เขียน ความหมายของคำในงานเขียน การใช้คำในงานเขียน จุดประสงค์ของผู้เขียน ซึ่งผู้อ่านควรจะเข้าใจสิ่งเหล่านี้

เพราะจะทำให้ผู้อ่านตีความงานเขียนได้ใกล้เคียง หรือตรงตามที่คุณเขียนต้องการ และยังส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความพึงพอใจต่อการอ่านงานเขียนยิ่งขึ้น (วัลภา, 2541: 12) การอ่านตีความว่า การอ่านตีความเป็นการค้นหาจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของผู้เขียน ผู้เขียนเขียนออกมาไม่มีใครทราบว่ามีจุดมุ่งหมายที่แท้จริงอย่างไร เพราะฉะนั้นผู้อ่านต้องพยายามตีความออกมาให้ใกล้เคียงกับที่ตนเองนึกว่าผู้เขียนมีจุดประสงค์เช่นนั้น การตีความจึงเป็นการสรุปความคิดทั้งหมด และจับเอาเจตนาที่แท้จริงของเรื่องราวที่ผู้ถ่ายทอดต้องการแสดงออกจริง ๆ ซึ่งเจตนาของผู้เขียนแสดงออก 2 ลักษณะ คือ แสดงไว้ชัดเจน คือ เขียนตรงไปตรงมา อ่านเข้าใจทันที และซ่อนเจตนาไว้ คือ ไม่บอกออกมาตรง ๆ พูดถึงสิ่งหนึ่งแต่ไปหมายถึงอีกสิ่งหนึ่ง ผู้เขียนใช้กลวิธีในการแต่ง สัญลักษณ์โวหาร นำเสียง ผู้อ่านจะต้องรู้จักสังเกต (เจือจันทร์ 2542: 251 – 252)

การอ่านตีความที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ต้องควรเข้าใจเรื่องขั้นตอนและกลวิธีการอ่านตีความ นอกจากการจับใจความสำคัญแล้วยังควรเข้าใจเรื่องการวิเคราะห์รหัสทั้งรหัสเสียงและรหัสของภาพ คือมีความสำนึกในรหัสของเสียงและสำเนียงในรหัสของภาพ ความสำนึกในรหัสของเสียงหมายถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกเสียงของถ้อยคำในงานเขียน ซึ่งทำให้เกิดความงามแก่คำ ประโยค ข้อความของงานเขียนนั้น ๆ และความสำเนียงในรหัสของภาพ คือความสามารถในการมองเห็นภาพตามที่ผู้เขียนสื่อสารมา การตีความมีความสัมพันธ์กับการแปลความและการขยายความ ทั้งสามคำนี้มีความแตกต่างกันแต่ก็มีความสัมพันธ์ (เลกิง 2542: 81 – 113)

การอ่านตีความเป็นการอ่านในระดับที่สูงขึ้น ที่ต้องใช้ทักษะในการอ่านหลาย ๆ ด้าน ต้องใช้ความคิด สติปัญญา พื้นความรู้และประสบการณ์มากขึ้นกว่าการอ่านธรรมดา หลักการสำคัญของการอ่านตีความ คือ ต้องสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ความคิดของผู้เขียนได้ถูกต้อง เนื่องจากการตีความเป็นกระบวนการหนึ่งของการสื่อสาร ที่ต้องทำความเข้าใจสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตัวอักษร รูปภาพ สัญลักษณ์ การอ่านตีความจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของบุคคลที่มีความแตกต่างกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์ จินตนาการ สติปัญญา ทักษะความรู้ เพศ และวัย และนอกจากนี้ การอ่านตีความยังต้องมีความรู้ในเรื่องอื่นซึ่งมีความสำคัญ คือ ความรู้ด้านความหมาย เข้าใจประเภทของความหมาย เพื่อที่จะช่วยให้เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น

ความหมายของคำ

การอ่านตีความเป็นศิลปะการอ่านขั้นสูง ที่แสดงถึงความสามารถของผู้อ่านในการเข้าใจ

เนื้อหา สาระ เจตนา และน้ำเสียงของผู้เขียนที่ปรากฏในงานเขียน สามารถแสดงความคิดเห็น สืบเนื่องเกี่ยวกับเรื่องที่ทำนนั้นอย่างคมคายลึกซึ้ง การตีความเป็นเพียงการเผยแพร่เจตนาของผู้แต่งโดย การทำความเข้าใจกับคำศัพท์ ลำนวน รูปประโยค ผู้อ่านที่หน้าที่ค้นหาความหมายแฝงออกมา ให้ชัดเจน โดยไม่ต้องกังวลถึงผู้เขียน (พิทยา 2537: 40- 41) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการอ่านตีความ โดยพิจารณาเรื่องความหมายของถ้อยคำ โดยการเข้าใจความหมาย แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. ความหมายโดยตรง คือ ความหมายที่กำหนดขึ้นในพจนานุกรม เป็นความหมายโดยตรงที่สังคมนิยมใช้และยอมรับเป็นข้อยุติ แยกประเภทตามหลักภาษา และแบ่งระดับเพื่อสะดวกในการใช้ ซึ่งอาจจะเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ภาษาถึงราชการหรือภาษาราชการ

2. ความหมายแฝง หรือความหมายโดยนัย เป็นความหมายที่ผู้เขียนใช้แตกต่างไปจาก ความหมายในพจนานุกรม เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว อารมณ์ ประสบการณ์ ทักษณคติ ค่านิยม ผู้ของเขียนที่มีต่อคำ ๆ นั้น การใช้คำที่ความหมายแฝงเป็นศิลปะการเขียนที่สะท้อนให้เห็นความสามารถในการสื่อสารของผู้เขียน ซึ่งอาจเป็นเหตุผลที่ต้องการซ่อนเจตนาหรือความคิดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ไม่สามารถแสดงออกมาได้โดยตรง

ชลธิรา และ คณะ (2517: 200 – 206) ได้ให้ข้อเสนอแนะขั้นตอนการสำรวจความหมายของ ถ้อยคำต่างๆเพื่อมีส่วนช่วยในการตีความชัดเจนขึ้นและสะท้อนให้เห็นประสบการณ์ทางการอ่าน อย่างมีวิจารณ์ญาณของผู้อ่าน ไว้ดังนี้

1. ความหมายกักตุน เป็นความหมายที่ผู้อ่านสะสมไว้ในใจของตนตามที่เคยเรียนรู้มา ความหมายกักตุนแต่ละคนแตกต่างกัน ซึ่งคำบางคำแต่ละคนอาจใช้ความหมายต่าง ๆ กันไป เช่น สี แดง ผู้เขียนอาจใช้ในความหมาย ความรัก เป็นความหมายที่รู้จักกันทั่วไป แต่บางครั้งนักเขียนอาจ ใช้ สีแดง ในความหมายอื่น เช่น ความทุกข์ ความขมขื่น

2. ความหมายนัยประหวัด คำว่า นัยประหวัด คือ การติดต่อเกี่ยวเนื่องระหว่าง ประสบการณ์หนึ่งกับประสบการณ์อื่น ๆ ที่ผ่านมา อาจคิดไปถึงภาพ เหตุการณ์ คำพูด บรรยากาศ หรือจินตนาการต่าง ๆ ดังนั้น คำ ๆ เดียวกัน ผู้อ่านแต่ละคนย่อมมีนัยประหวัดถึงเรื่องราวที่แตกต่าง กัน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน

3. ความหมายหลายนัย คำคำหนึ่งอาจมีความหมายหลายความหมาย ทั้งทางตรงและ โดยนัยที่ซับซ้อน ตีความได้หลายแง่หลายมุม ซึ่งถือว่าเป็นงานเขียนที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ ไม่ เป็นการจำกัดความคิดของผู้อ่าน คำบางคำมีความหมายทั้งขัดแย้งและกลมกลืนกัน ข้อดีในการ สื่อสารของคำที่มีความหมายหลายนัย คือ ผู้เขียนสามารถเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ตรงกับ ความ

ประสงค์ของตนได้อย่างเสรี ผู้อ่านเองได้รับอรรถรส ภาษาเช่นนี้ถือว่าเป็นภาษาอิสระที่สื่ออารมณ์สากล

4. ความหมายสั้นๆ ในการพิจารณาความหมายของคำนั้นมีความหมายที่น่าจะพิจารณา 4 นัยดังนี้

4.1 ความหมายด้านเนื้อหาสาระทั่วไป คือ ความหมายที่อยู่ในเนื้อหาของงานเขียน เป็นสาระสำคัญของเรื่องที่ผู้อ่านรับรู้เมื่ออ่านงานชิ้นนั้นจบ

4.2 ความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ คือ การพิจารณาอารมณ์หรือความรู้สึกที่แสดงออกในงานเขียนว่าเป็นอย่างไร และผู้อ่านมีอารมณ์อย่างไร เมื่ออ่านเรื่องนั้น

4.3 ความหมายทางน้ำเสียง ทศนะหรือหางเสียง คือ ท่าทีของผู้เขียนที่แฝงอยู่ในงานเขียนเป็นความหมายระหว่างบรรทัด

4.4 ความหมายโดยเจตจำนง เป็นความหมายที่แสดงความตั้งใจของกวีว่ามีจุดมุ่งหมายในงานเขียนนั้น ๆ อย่างไร

สมพร (2540: 38 – 45) กล่าวไว้ว่า ความหมายของถ้อยคำมิใช่จะดูได้จากคำที่ปรากฏเท่านั้น หากยังต้องอาศัยคำที่แวดล้อมและหน้าที่ของคำพิจารณาประกอบด้วย ความหมายของคำจะประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ คำที่มีความหมายตรง และคำที่มีความหมายแฝง หรือคำที่มีความหมายโดยนัย คำที่มีความหมายโดยตรง คือ คำที่มีความหมายตามรูปถ้อยคำที่ปรากฏ เป็นคำที่ ผู้อ่านจะรู้ความหมายโดยทั่วไปตรงกัน ส่วนคำที่มีความหมายโดยนัยนั้น คือ คำที่มีความหมายไม่ตรงกับรูปศัพท์ รูปคำเป็นอย่างหนึ่งแต่อาจจะใช้ในความหมายอีกอย่างหนึ่ง หรืออาจจะเรียกว่าเป็นความหมายเฉพาะก็ได้ การเรียนรู้ศิลปะของถ้อยคำ จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของสารที่ ผู้เขียนส่งมา และตรงตามที่ผู้เขียนปรารถนา แบ่งความหมายของคำออกเป็น ความหมายโดยอรรถ ความหมายโดยนัย ความหมายโดยบริบท ความหมายขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความหมายจิตประหวัดหรือนัยประหวัด ความหมายแทนรูปธรรม ความหมายแทนนามธรรม ความหมายตามไวยากรณ์

ความหมายโดยอรรถ คือ ความหมายของคำที่เข้าใจกันได้ตามความหมายที่บอกไว้ในพจนานุกรม หรือความหมายที่รับรู้ได้ด้วยถ้อยคำตรง ๆ มีความหมายตรงตามเนื้อหาของความหมายโดยอรรถนี้ จะมีลักษณะของการใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่มีทั้งการบอกข้อเท็จจริง การแสดงความคิดหรือสร้างความคิด ตลอดจนการเปรียบเทียบและการสร้างอารมณ์และความรู้สึก

ความหมายโดยนัย แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ นัยส่วนตัว คือ ความหมายเฉพาะบุคคลที่นักเขียนคนใดคนหนึ่งใช้ในความหมายเฉพาะของตนเอง เพราะต้องอาศัยมโนทัศน์ที่สอดคล้อง

กับผู้เขียน และต้องอาศัยบริบทอื่นประกอบ จึงจะสามารถเข้าใจได้ตรงกับผู้เขียนและสามารถรับสารที่ผู้เขียนส่งมาได้ และนัยสาธารณชน คือ ความหมายโดยนัยที่เกี่ยวกับความรู้สึกของกลุ่มชนที่ได้สั่งสมกันมานาน และใช้ติดต่อสื่อสารกันได้ เข้าใจในกลุ่มของผู้ใช้ภาษาเดียวกันเป็นส่วนใหญ่

กาญจนา และคณะ (2524: 5) ได้ให้ความหมายของคำ 2 อย่างคือ

1. ความหมายโดยตรง หรือความหมายหลัก ได้แก่ ความหมายเดิมของคำเป็นความหมายในพจนานุกรม
2. ความหมายโดยนัย หรือความหมายแฝง ได้แก่ ความหมายที่เกี่ยวข้องชักนำความคิดโยไปถึงสิ่งอื่นอาจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ หลายอย่าง เช่น ความรู้สึก ความเคยชิน กาลเทศะ ความสุภาพของภาษา

บรรจบ (2540: 57 – 78) อธิบายความหมายของคำสรุปได้ว่า ความหมายมีหลายประการ ดังนี้

1. ความหมายแฝง คือ ความหมายย่อยที่แฝงอยู่ในความหมายใหญ่เป็นความหมายเงา ๆ ที่ซ่อนอยู่ในความหมายของคำ
2. คำอุปมา คือ คำที่ใช้เปรียบเทียบมักใช้พรรณนาบอกลักษณะเพื่อเห็นถนัดชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนมากเป็นคำนามหรือคำสร้างภาพขึ้นใหม่
3. ความหมายสัมพันธ์กับเสียง อาจแตกต่างกันไปตามท้องถิ่น เช่น แยกเสียงแยก ความหมายเพราะเสียงสระสั้นยาว เสียงสูงต่ำ พยัญชนะต่างกัน

ประสิทธิ์ (2523: 196 – 197) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับภาษากับความคิดว่าการที่เราจะเข้าใจความหมายของถ้อยคำได้นั้นขึ้นอยู่กับบริบท 2 ชนิด คือ

1. บริบททางสังคม เป็นเหตุการณ์ที่เกิดควบคู่กับถ้อยคำจะช่วยบอกความหมายของคำนั้น เช่น ขอหอมหน่อย เราจะทราบความหมายเมื่ออยู่ในเหตุการณ์นั้นจึงจะเข้าใจความหมายชัดเจน
2. บริบททางภาษา หมายถึง ข้อความที่แวดล้อมถ้อยคำช่วยให้เข้าใจความหมายของคำนั้นชัดเจน เช่น คำว่า ชัน คำเดียวมีความหมายมากมายถ้ากล่าวคำเดียวไม่ทราบว่าความหมายอะไร ต้องอาศัยบริบททางภาษาจะทำให้เข้าใจความหมายของคำนี้

วรรณ (2524: 2 – 4) อธิบาย ความหมายของคำสรุปได้ดังนี้ ความหมายของคำไม่คงที่ เพราะเมื่ออยู่ตามลำพังจะมีความหมายอย่างหนึ่ง แต่เมื่อเข้าประโยคแล้วความหมายของคำ เปลี่ยนไปความหมายของคำเป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดที่มีความหมายหลาย 5 ประการดังนี้ คือ

1. ความหมายโดยตรง เป็นความหมายตามปกติของคำ ความหมายตรงตัว
2. ความหมายเชิงอุปมา เป็นความหมายเชิงเปรียบเทียบสำหรับสิ่งหนึ่งไปใช้กับอีกสิ่งหนึ่ง เช่น คำว่า ลิง ถ้าพูดว่า “เด็กคนนี้ลิงแท้ ๆ” (ชนไม่อยู่สุข)
3. ความหมายแฝง เป็นความหมายย่อยที่เร้นอยู่ในความหมายใหญ่ เพื่อบอกลักษณะบางอย่างความหมายแฝงจึงเป็นความหมายเงา ๆ มักแฝงอยู่ในคำกริยาและคำขยาย
4. ความหมายตามบริบท เป็นความหมายของคำที่ขึ้นอยู่กับความหมายในประโยค ขึ้นอยู่กับบริบทข้อความที่ห้อมล้อม เช่น “อย่ามาขึ้นเสียงกับฉันนะ” (ออกเสียงแสดงความโกรธ)
5. ความหมายจิตประหวัด ได้แก่ ความหมายที่เกี่ยวกับประสบการณ์ ความรู้สึก ทัศนคติ ของแต่ละคน ซึ่งแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกตอบสนองต่อคำต่างกัน

ชำนาญ (2526: 71 –81) ศึกษาคำที่ใช้ในทางประพันธ์ศาสตร์ จำแนกตามประเภทดังนี้

1. คำที่มีความหมายตรง มีความหมายตามพจนานุกรม
2. คำที่มีความหมายโดยนัยมีความหมายเกี่ยวกับบริบท
3. คำแสดงอารมณ์ เช่น โห่เฮ้ย อนิจจา ในงานเขียนบันเทิงคดี
4. คำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เปรี๊ยะ ฉับ ให้ความรู้สึกสมจริง กระตุ้นให้เกิด

จินตนาการ

5. คำมีศักดิ์เป็นคำสูง เช่น คำราชาศัพท์
6. คำรูปธรรม ให้ความหมายเข้าใจในทางรูปร่าง และสัมผัสด้วยประสาท ทั้ง 5 เช่น งาม เหม็น
7. คำนามธรรม ให้ความหมายทางความคิด เช่น ความดี ความสวย ความอร่อย ความรัก ความชอบ ชัง บาป บุญ คุณ โทษ
8. ศัพท์บัญญัติหรือศัพท์เทคนิค สร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ปฏิวัติ พลวัติ สหภาพ
9. คำเฉพาะกลุ่ม ใช้เฉพาะกลุ่มวงการของตน
10. คำสแลงหรือคำคะนอง คือ คำที่ทำให้ผิดไปจากเดิมทั้งเสียง ความหมาย และการเขียน เช่น ยากส์

11. คำภาษาตลาด ใช้สื่อความหมายโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม เช่น ลุ้น เมียน้อย
12. คำคำหยาบหรือคำหยาบ เช่น คำสบถสาบาน
13. คำภาษาถิ่น
14. คำภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน (ก๊วยเตี้ยว ซังเต)
15. คำภาษาหนังสือพิมพ์ เป็นคำที่นักหนังสือพิมพ์ใช้สร้างความตื่นเต้น เร้าความสนใจผู้อ่าน บางครั้งขาดความพินิจพิเคราะห์ เพราะต้องรีบเร่งพิมพ์ออกมาให้ทันจำหน่าย
16. คำภาษาพาณิชนัย เป็นคำที่ใช้ในการโฆษณา เช่น “จิวแต่แจ้ว” “ความสุขที่คุณดื่มได้”
17. คำพวน เป็นคำที่อ่านย้อนกลับสระแล้วได้ความหมายใหม่เป็นคำที่มีความหมายทางหายบาย
18. คำล้อเลียนภาษาต่างประเทศทำให้เกิดอารมณ์ขัน เช่น เต็ดสะมอเล่ย์ (ตายเหงแก่)
19. คำย่อ เป็นคำที่ใช้ในการเขียน การพิมพ์เพื่อประหยัดถ้อยคำ เนื้อที่ใช้การเขียนการพิมพ์ เช่น ผอ.รร. สนง.
20. คำเลียนเสียงพูด เช่น เสียมู๊ด โม้ด คีที่ซู้ด

นกดล (2531: 17 – 19) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับคำในภาษาไทย ดังนี้ คำในภาษาไทยมีเกิด (สร้าง ขึ้นใหม่) แก่ (ใช้นานแล้ว) เจ็บ (ไม่ค่อยได้ใช้เพราะเก่ามาก) และตาย (ไม่ใช้อีกเลย) บางครั้ง ภาษาไม่ถึงกับเจ็บและตาย แต่กลายความหมาย 3 ประการ คือ

1. ความหมายแคบเข้า เช่น กลิ่น (คำกลาง ๆ) มีกลิ่น (ความหมายในทางไม่ดี)
2. ความหมายกว้างออก เช่น สวน (สถานที่ปลูกไม้ยืนต้น) สวนสัตว์ สวนอักษร (ความหมายกว้างออก)
3. ความหมายย้ายที่ เกิดความหมายใหม่ เช่น กฎมพี ความหมายเดิม หมายถึง หัวหน้าครอบครัว ความหมายใหม่ คือ ผู้ดำศักดิ์ เป็นต้น

การพิจารณาความหมายของคำในการตีความ ซึ่งคำหนึ่งมักจะมีความหมายได้หลายทาง (วัลภา, 2541: 29) จึงอาจจะพิจารณาได้ดังนี้

1. ความหมายโดยตรงหรือความหมายโดยอรรถ เป็นความหมายที่ตรงตามคำนั้น ๆ บางครั้งในช่วงเวลาหนึ่งใช้คำนั้นในความหมายหนึ่งพออีกช่วงเวลาหนึ่งใช้อีกความหมายหนึ่ง เปลี่ยนไปได้ทั้งความหมายแคบเข้าและความหมายกว้างออก

2. ความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝง เป็นความหมายที่รวมความรู้สึกนึกคิดส่วนตัว ลักษณะอารมณ์ คำนิยาม ประสบการณ์ในอดีต ทศนคติ ซึ่งจะพิจารณาจากสภาพแวดล้อมหรือตามสถานการณ์ในขณะนั้น
3. ความหมายกักคุณ เป็นความหมายที่กักคุณไว้ในใจของแต่ละคน ซึ่งอาจจะไม่เหมือนกัน
4. ความหมายนัยประหวัด การติดต่อเกี่ยวเนื่องระหว่างประสบการณ์หนึ่งกับประสบการณ์อื่น ๆ ที่เคยผ่านมาก
5. ความหมายหลายนัย คำหนึ่ง ๆ อาจตีความได้หลายแง่ และมีความซับซ้อน ในงานเขียนที่มีความหมายหลายนัยนับว่าเป็นงานเขียนที่ทำท้าทาย ชวนให้อ่านตีความ
6. ความหมายสั้นๆ ประกอบด้วยความหมายด้านเนื้อหา ความหมายด้านอารมณ์ ความหมายด้านน้ำเสียง และความหมายเจตจำนง
7. ความหมายที่เกิดจากเสียงของคำหรือความหมายที่เร้าอารมณ์

ข้อสังเกตเกี่ยวกับความหมายของถ้อยคำว่าจะมีความหมายอย่างน้อย 3 ประการ ความหมายทั้ง 3 ประการนี้ มักเกิดขึ้นในใจของผู้อ่านโดยอัตโนมัติ จนบางครั้งผู้อ่านไม่ได้สังเกต เพราะการเป็นเจ้าของภาษาทำให้เกิดความรู้สึกเคยชิน แต่ในการสำรวจความหมายของคำเพื่อการตีความข้อสังเกตนี้สมควรนำไปใช้ (ฉลวย, 2522: 12 – 27)

1. ความหมายโดยตรง คือ คำที่มีความหมายตามพจนานุกรม เช่น ข้าว หมายถึง คำศัพท์ที่ใช้เรียกเมล็ดของพืชจำพวกหญ้า เมล็ดเล็ก มีเปลือกสีน้ำตาล เมื่อต้องการรับประทานต้องเอาเปลือกออกแล้วเอาเมล็ดมาหุงหรือต้ม
2. ความหมายโดยสัมพันธ คือ คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของตัวเอง และตั้งชื่อให้เกี่ยวข้องกัน เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวจี ข้าวตุ เป็นต้น
3. ความหมายโดยจินตนาการหรือโดยอาการ คือ ความหมายที่แสดงจากผู้อ่านจินตนาการ เช่น เมื่อเห็นคำ ข้าว อาจมีอิทธิพลให้ผู้อ่านนึกถึงข้าวที่กลิ่นหอม นุ่มนวลและมีรสหวานในตัว ชวนให้ผู้อ่านแสดงความรู้สึกหิวข้าวขึ้นมา

การใช้ถ้อยคำอย่างประณีตและอย่างรอบคอบ ย่อมเป็นสื่อที่จะชักนำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่เขียนได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าผู้เขียนจะเขียนถึงสิ่งใด ผู้อ่านก็อ่านเข้าใจ ทั้งนี้ก็เพราะว่าผู้เขียนได้ใช้ถ้อยคำตรงความหมาย ถูกกาลเทศะ ถูกต้องตามหมู่ชนที่เขาเข้าใจ ถ้อยคำต่าง ๆ นั้นย่อมมีความหมายเป็น 2 อย่างคือ ความหมายอย่างทั่วไป หรืออย่างกว้าง และความหมายอย่างแคบ หรือโดยเฉพาะ ดังนั้นข้อควรปฏิบัติในการนำคำไปใช้ให้ถูกต้องกับกาลเทศะ เหตุการณ์ อารมณ์ บุคคล

ต้องรู้ว่าคำนั้นมีความหมายกว้างอย่างไร มีความหมายแคบอย่างไร มีความหมายในประหวัดอย่างไร เพื่อจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจแจ่มแจ้งดี

จากเอกสารที่เกี่ยวกับการอ่านตีความ และความหมายของคำ สรุปความสำคัญของการอ่านตีความได้ว่า การอ่านตีความเป็นศิลปะการอ่านขั้นที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาสาระเรื่องที่จะอ่านได้หลายแง่มุม ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ การสังเกต ซึ่งต้องพิจารณาเรื่องความหมายของถ้อยคำ โดยการเข้าใจความหมาย ในการวิเคราะห์ความหมายของคำในภาษาไทยมีมากมายหลายประเภท ได้แก่ ความหมายโดยตรง (ความหมายหลัก) ความหมายแฝง หรือความหมายหลายนัย ความหมายเชิงอุปมา ความหมายที่สัมพันธ์กับเสียง ความหมายตามบริบท และความหมายจิตประหวัด ความหมายกักตุน ความหมายสั้นๆ ความหมายที่เกิดจากเสียงของคำ หรือความหมายที่เร้าอารมณ์ ซึ่งความหมายของคำจะเป็นไปลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับเหตุการณ์หรือบริบททางสังคมที่จะช่วยบอกความหมายของคำนั้น และบริบททางภาษาคือ ข้อความที่แวดล้อมคำนั้น ด้วยความหมายของคำที่ไม่คงที่นี้เองทำให้ภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงทำให้ภาษาไทยมีความน่าสนใจศึกษา

เอกสารเกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา

การเลือกใช้ถ้อยคำ ผู้เขียนต้องเลือกใช้คำที่สร้างความหมายเพื่อดึงดูดความสนใจ และการรับรู้ของผู้อ่านการตอบสนองต่อความหมายของผู้คน จึงถูกผู้เขียนเป็นผู้กำหนดโดยไม่รู้ตัว ผู้เขียนทำให้ผู้อ่านตอบสนอง แตกต่างกันไปในแง่บวกแง่ลบ หรือเป็นกลาง ๆ ได้ (ประสิทธิ์, 2523: 200 – 204) ลักษณะการใช้ถ้อยคำ การสรรคำใช้ ต้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง สถานภาพของบุคคล การใช้คำซ้ำ คำซ้อน เพื่อให้ความหมายหนักแน่นกว่าเดิม บางครั้งซ้อนทั้งคำและความซึ่งนิยมในกวีนิพนธ์ การใช้คำแสดงภาพ เพื่อให้ความหมายเกิดความเข้าใจเกิดภาพในจิตเด่นชัดขึ้น (กุหลาบ, 2520: 123) คู่มือโครงสร้างประโยค สำนวน อุปมาอุปไมย ที่ทำให้เกิดภาพในใจ ความสำคัญของจังหวะ การย้าคำ การเน้นคำ และการจัดลำดับความคิด (เจือ, 2518: 141)

หลักการใช้ถ้อยคำในการพูดควรใช้ถ้อยคำให้ถูกต้องตรงตามความหมาย ใช้ถ้อยคำที่ง่ายแก่การเข้าใจ ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม ใช้ถ้อยคำที่ทำให้มองเห็นภาพ หรือก่อให้เกิดภาพพจน์แก่ผู้ฟัง ใช้ถ้อยคำที่มีความสุภาพ และมีรสนิยมที่ดี การหลีกเลี่ยงคำหยาบ คำระคายหู ได้แก่ แหกตา จิบ

หาย คำเฉพาะกลุ่ม คำภาษาถิ่น คำภาษาหนังสือพิมพ์ คำย่อ ใช้ถ้อยคำกะทัดรัด ไม่พูดอ้อมค้อม ยืดยาว (วิรัช, 2526: 100 – 106)

การใช้ถ้อยคำมีวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามสังคมให้เกิดภาษาในลักษณะต่าง ๆ กัน (สมพร, 2525: 84 – 89) ดังนี้

1. เกิดศัพท์บัญญัติ นักวิชาการบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่มาใช้เฉพาะ เช่น มโนทัศน์ สิทธิมนุษยชน เจตคติ ฯลฯ
2. คำสแลง (คำคะนอง) นิยมใช้พูดมากกว่าเขียน แต่จะพบในหนังสือพิมพ์ทั่วไป เช่น คำว่า มั่นสั บ้องสั เซ็ง สะบัดช่อ เจ้ง เค็ดสะมอเร่ ฯลฯ
3. คำเฉพาะกลุ่ม สร้างขึ้นมาใช้เฉพาะกลุ่ม เช่น
 - วงการกีฬา ใช้ ออฟไซด์ (ล้ำหน้า) เสียบบวม ตีตื้น ฯลฯ
 - วงการพนัน ใช้ คว่ำกระดาน เสียค่าโง่ ฯลฯ
 - นักหนังสือพิมพ์ ใช้ ขึ้นแท่น พิสูจน์อักษร บรู๊ฟ ฯลฯ
 - นักศึกษา ใช้ โคตร่ม มหาลัย รีไทร์ ฯลฯ
4. คำภาษาตลาด ใช้พูดโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักภาษา เช่น ลุ้น ไม่เอาอ่าว ล่องจุ่น เหนียงยาน ฯลฯ
5. คำภาษาต่างประเทศ มาใช้ในภาษาไทย บางครั้งหาคำไทยไม่ได้ใช้วิธีทับศัพท์ เช่น แคมป์เปียน ฟุตบอล ตะหลิว สบู่ อุ่น ฯลฯ
6. ภาษาหนังสือพิมพ์ หมายถึง คำที่นักหนังสือพิมพ์คิดขึ้นใช้เพื่อให้เกิดความสนใจ ชูใจ ผู้อ่านให้อยากอ่าน ดังนั้นภาษาหนังสือพิมพ์จึงมักจะเบี่ยงเบนไปจากการใช้ภาษาปกติมาก โดยเฉพาะ ในการพาดหัวข่าวและข่าวรองบางครั้งขาดความเหมาะสมอย่างการเขียนประโยค พาดหัวข่าว ภาษาหนังสือพิมพ์ละเอียดแบบแผนทางภาษา เช่น
 - ม้าเหล็กขยี้ครูสาวเหล็ก
 - อัยการแจพพร้อมพันหุบผาสวรรค์
 - ฆ่าโหดชิงมอร์เตอร์ไซค์
7. ภาษาการค้า ที่ปรากฏในวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ป้ายโฆษณา เช่น จิวแต่เจ้าความสุขที่คุณดื่มได้
8. คำล้อเลียนภาษาต่างประเทศ ให้ความหมายล้อเลียน เช่น ที่ฮูที่อิท เซมากูเต๊ะ
9. คำอักษรย่อ บางครั้งไม่ทราบว่าคำย่อนั้นหมายถึงอะไร เช่น ป.ส.ด. (ประสาทแดก)

ย.ห. (อย่าหวัง) ส.ป.ค. (สับปะคน) เป็นต้น

การใช้ถ้อยคำต้องใช้ให้ถูกต้องตามระบบภาษาไทย คือ การใช้ลักษณะนามถูกต้องตามอาการนามและใช้คำเชื่อมให้ถูกต้องทั้งใช้ถ้อยคำให้ตรงตามกับความหมายด้วย คือ ต้องพิจารณาคำมีความหมายใกล้เคียงกันหรือ นำหนักทำให้มองเห็นความหมายชัดเจนหรือไม่เมื่อเข้าประโยค ถ้าใช้คำไม่ตรงตามความหมายทำให้ความเปลี่ยนไป (กมล, 2529: 239 - 248) เช่น

มิตรเดินหลังค่อมเมื่อผ่านผู้ใหญ่

มิตรเดินค่อมตัวเมื่อผ่านผู้ใหญ่

คำว่า ค่อม ในประโยคแรกให้ความหมายไม่ชัดเจนเท่าประโยคที่สอง ที่มองเห็นลักษณะกิริยาอ่อนน้อม

นอกจากนี้การใช้ถ้อยคำต้องใช้ให้เหมาะสม เพราะถ้าใช้คำผิดไปก็จะทำให้ข้อความนั้นน่าขันได้ เช่น

ปู่ของฉันแก่จัดอายุตั้ง 90 แล้ว

ดวงฤดีมีความสุขอย่างแสนสาหัส

การใช้ต้องใช้ให้กระชับจึงจะช่วยสื่อความเข้าใจ เพราะการเขียน ผู้อ่านไม่มีโอกาสซักถามถ้าไม่เข้าใจ การใช้ถ้อยคำให้กระชับจะทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟัง นึกเห็นภาพและเข้าใจทันที เช่น

คำแสดงอาการ เช่น กระทุ้ง ย่อง นวยนาด ตะกาย โอดโหยง ๆ เก้เก้ กระสับกระส่าย เกร็ง ตาขวาง กระเซอะกระเซิง แยะแยะ

คำแสดงความรู้สึกและอารมณ์ เช่น ขม ขุน วังเวง ห้วนไหว เคลิบเคลิ้ม จิ้งเคียด ขุ่นแค้น ขยะแขยง งุ่นง่าน

คำแสดงความเคลื่อนไหว เช่น วูบ โซบ กระชอก โปรย โกรก ขวักไขว่ พลุกพล่าน พลั่วไหว

คำแสดงเสียง เช่น กรุ่งกริ่ง ชู่ซ่า ลั่น โครมคราม

การใช้ถ้อยคำในการเขียน ควรต้องพิจารณาหลักการเขียน และงานเขียนที่ดีควรต้องลำดับความคิดให้เป็นระบบ ผู้อ่านเข้าใจง่าย โดยรู้จักเลือกใช้คำ คำนี้ถึงศักดิ์ของคำ อำนาจของคำ การเน้น การชี้คำ การบัญญัติคำ การพรรณนา ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของคำ ความสวยงามของคำ ความคิดสร้างสรรค์ ที่เป็นไปตามธรรมชาติ คำที่ใช้เป็นรูปธรรม คำนามธรรม คำแสดงอาการ ที่มีความหมายโดยตรง มีความหมายโดยตามบริบท คำที่มีเสียงชักนำให้เกิดความรู้สึก นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ถ้อยคำแม้จะเป็นสิ่งสมมติขึ้นมาใช้ในภาษา แทนสัญลักษณ์ สิ่งของ กิริยาอาการ อารมณ์ความรู้สึก แทนสิ่งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม(บุญยงค์, 2536: 68 - 72)

การใช้ภาษาที่ดีและการใช้สำนวนภาษาให้เหมาะสม จะทำให้ผู้ฟังสนุกสนานและเข้าใจเรื่องราวได้ง่าย (จินดา, และ อัมพร, 2516: 41 – 44) ผู้พูดที่ดีควรคำนึงถึงการใช้ภาษาดังนี้

1. ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน คำในภาษาไทยถ้าออกเสียงไม่ถูกต้องความหมายจะผิดไปมาก

2. ใช้ให้ถูกหลักภาษาไทย เช่น การใช้ลักษณะนาม การใช้คำขยาย

3. ใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้อง

4. ใช้ข้อความหรือประโยคที่สั้น กระชับรัด กั้นความกว้าง ไม่พูดเยิ่นเย้อ

5. ใช้คำให้ตรงความหมาย คำในภาษาไทยที่มีความหมายเพี้ยนกันไปเพียงเล็กน้อยมีอยู่มากมาย

6. ใช้คำง่าย ๆ ไม่ใช้ศัพท์ต่างประเทศ ศัพท์วิชาการหรือศัพท์ที่ต้องแปลอีก

7. ไม่ควรใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในการพูด เช่น คำต่ำ (คำหยาบ) คำสแลง ภาษาถิ่นที่เข้าใจเฉพาะถิ่น ศัพท์ทางวิชาการ คำย่อ คำตลาด

8. การใช้ประโยคคำพูด จะนำฟังมีน้ำหนัก ชัดเจนหรือคลุมเครืออยู่ที่วิธีเรียงคำเข้าประโยค

ชวน, ปรีชา และ บารณี (2521: 49 – 53) ให้ข้อควรคำนึงในการใช้ถ้อยคำสำหรับงานเขียน 6 ประการ คือ

1. ความบริสุทธิ์ของคำ โดยใช้คำถูกต้องเหมาะสม หลีกเลี่ยงคำต่ำ (หยาบโลน) เช่น ถอง(รับประทาน) ฟาด(รับประทาน) คำสแลง คำตลาด เช่น ซวยบรรลัษย์ เซยบรม

2. ความถูกต้องในการใช้ถ้อยคำภาษาผูกประโยคตรงตามความหมายและหน้าที่ของคำ ไม่ใช่พุ่มเฟิย คำที่มีความหมายแฝงให้ตีความผิดได้

3. ความชัดเจนคือ ไม่ใช้คำกำกวม โดยไม่พิจารณาความหมายของคำ เช่น ฉันไม่รู้จะตอบแทนเธออย่างไร

4. ความง่าย คือ ภาษาเรียบง่าย ประโยคสั้น ได้ใจความ
5. ความกระชับ คือ ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือยจนดูรุงรัง เช่น นายคำถูกเผาในไฟ
6. ความไพเราะ คือ ใช้คำสุภาพ เสียงของคำรื่นหู

ศิลปะการเลือกใช้ภาษาไทยให้มีอารมณ์และมีความเคลื่อนไหว การเลือกใช้ภาษาไทยให้มีอารมณ์ คือ การเลือกใช้ถ้อยคำที่แสดงออกให้ความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีต่อผู้อ่าน หรือผู้ได้ยิน (ฉลวย, 2522: 4 – 6) เช่น

1. ถ้อยคำที่ทำให้รู้สึกเกลียดชังในบางโอกาส เช่น ความจน กฎหมาย ระเบียบวินัย เจ้าหนี้ ของฟ้าป่า คำสั่ง ฯลฯ
2. ถ้อยคำที่ทำให้รู้สึกกลัว หรือวิตกกังวล เช่น ความตาย ความเจ็บป่วย การเสียเงิน ผู้ร้าย ขาหัก การดำหนิ ตาบอด ฯลฯ
3. ถ้อยคำที่ทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย เช่น ไฟแดง จราจรคับคั่ง ห้ามเข้า ห้ามเลียซ้าย – ขวา ฯลฯ
4. ถ้อยคำที่ให้ทุก ๆ คน มีอารมณ์พึงพอใจ และปรารถนา เช่น เงิน ความรัก เสรีภาพ ความสุข บ้าน เกียรติยศ ความรวย ฯลฯ

ภาษาไทยมีความเคลื่อนไหว คือ การเลือกใช้ถ้อยคำที่การแสดงออกในอารมณ์ของภาษาเมื่อได้อ่านคำนั้น ๆ แล้ว ให้ความรู้สึกเหมือนกับวัตถุสิ่งของ หรืออาการที่มีการเคลื่อนไหวได้ แสดงอาการได้ และมีเสียงออกมาจากคำนั้น ๆ ถ้อยคำให้ความรู้สึกในเรื่องเสียง เช่น

1. กรีดกราด (เสียงร้องแหลมโดยความตกใจ)
2. โครมคราม (เสียงคนหรือสิ่งของหนัก ๆ ล้ม หรือตก)
3. กระจองอแง (เสียงเด็กที่ร้องไห้)
4. กะหนุงกะหนิง (เสียงพุดจู้จี้ระหว่างคู่รัก)
5. กระอ่อมกระแอ้ม (ทำเสียงไอเสียงแอม)
6. พะเน้าพะนอ (พุดออกอ้อน)
7. เซ้งแซ่ (อืออึง เกรียวกราว เอิกเกริก)
8. ซุบซิบ (พุดกันเบา ๆ ไม่ให้คนอื่นได้ยิน)

ถ้อยคำให้ความรู้สึกในเรื่องการเคลื่อนไหว

1. กระฉับกระเฉง (คล่องแคล่ว กระปรี้กระเปร่าเหมาะแก่การ)
2. กระบิดกระบวน (ทำจริด สะบั้งสะบัก)

3. กระพ้อม (อาการกระเทือนขึ้น ๆ ลง ๆ อย่างน้ำ)
4. กระสับกระส่าย (กระวนกระวาย ทุรนทุราย)
5. กระเลื้อยกระส่น (เลื้อยส่นไป คิ่นรนไป ร้อนรน)
6. กระหมุบกระหมิบ (อาการเช่นทำปากเม้มเข้าเม้มออก)

ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเขียนหนังสือต่าง ๆ ควรต้องมีความรู้และความชัดเจนในเรื่องของถ้อยคำ เพื่อให้เกิดการสื่อสารทั้งในเรื่องลักษณะของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ความหมายของคำ และการเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ในการเขียนได้อย่างเหมาะสม ต้องรู้จักเลือกใช้คำให้สละสลวยถูกต้องตามตำแหน่งหน้าที่ เรียงลำดับคำหรือพยางค์ให้ถูกต้อง เลือกใช้คำเหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้คำให้ครบความหมาย อย่าใช้คำฟุ่มเฟือย หลีกเลี่ยงคำที่ให้ความรู้สึกไม่ดีแก่ผู้อ่าน และไม่ควรใช้คำซ้ำซากจนเกินไป การผูกประโยค ควรนำคำต่าง ๆ มาใช้ให้สัมพันธ์กันทำให้เป็นภาษาสื่อสารที่ได้ใจความสมบูรณ์กะทัดรัด วางคำเน้นคำขยายให้ถูกตำแหน่ง ขมวดคำให้กระชับ หลีกเลี่ยงการใช้กรรมวาทก (สมพร, 2540: 37)

งานเขียนที่ดีย่อมมาจากการที่ผู้เขียนรู้จักใช้คำได้มีอย่างสละสลวยเหมาะสม และถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ คำที่มีความหมายคล้ายกันหลายคำ ผู้เขียนจะต้องรู้จักเลือกใช้คำที่มีความไพเราะและน่าฟังกว่า (เสาวนีย์, 2534: 20–21) หลักสำคัญในการใช้คำ สรุปได้ดังนี้

1. ใช้คำให้ถูกต้องตามตำแหน่งหน้าที่ เช่น คำสรรพนาม ใช้ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรม คำกริยาแสดงการกระทำ ผู้เขียนต้องรู้จักคำใดทำหน้าที่อะไรอยู่ตรงไหนของประโยคและเมื่อใด
2. เรียงลำดับคำหรือพยางค์ให้ถูกต้อง ถ้าเรียงกลับกันความหมายอาจจะกลับกันได้ เช่น ใจซำกับซำใจ หนวกหูกับหูหนวก เป็นต้น
3. ต้องรู้จักเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ถึงแม้คำจะมีความหมายคล้ายคลึงกันแต่เวลาเขียนจะต้องดูความเหมาะสม
4. เลือกใช้คำระดับเดียวกัน เช่น ลูกใช้กับพ่อ แต่ถ้าใช้บุตร ควรใช้กับบิดา เป็นต้น
5. อย่าใช้คำที่ตายแล้ว เช่น คูซำ อำแดง คำเหล่านี้จะใช้ได้ต่อเมื่อมีการนำข้อความมาอ้างเท่านั้น
6. อย่าใช้คำในภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น
7. ใช้คำให้ตรงกับความหมาย ภาษาไทยมีคำที่มีความหมายคล้ายกัน มีความหมายแฝงอยู่ทางดีและทางไม่ดี ถ้าใช้ผิดความหมายก็จะผิด

8. อย่าใช้คำฟุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็น หากคำใดมีความหมายชัดเจนอยู่แล้วไม่ควรใช้คำซ้ำซ้อน

9. ควรหลีกเลี่ยงคำที่ทำให้ความรู้สึกไม่ดีต่อผู้อื่น คำที่มีความหมายคล้ายกันอาจจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกที่ไม่เหมือนกัน บางคำอาจจะทำให้รู้สึกว่าผู้เขียนคนนั้น มีลักษณะที่แข็งกร้าว อ่อนน้อม หรืออ่อนแอ เช่น คำว่า ให้ทาน หรือ แจก ก็ควรจะใช้คำว่า มอบให้ แทน

10. ไม่ใช่ใช้คำซ้ำซากจนเกินไป ควรจะเปลี่ยนใช้คำที่มีความหมายเดียวกันแทน เพราะจะทำให้ผู้คนรู้สึกเบื่อหน่าย

จากเอกสารเกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา สรุปได้ว่า ศิลปะการเลือกใช้ภาษานั้นต้องเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ถูกต้องตามตำแหน่งหน้าที่ เรียงลำดับพยางค์ให้ถูกต้อง ใช้คำซ้ำ คำซ้อน เพื่อให้ความหมายหนักแน่น ใช้คำสุภาพ เสียงของคำรื่นหู แม้แต่คำที่เป็นสิ่งสมมุติแทนสัญลักษณ์ สิ่งของ กิริยาอาการ อารมณ์ความรู้สึก ใช้ภาษาที่แสดงออกให้อารมณ์ ความเคลื่อนไหว ความรู้สึก เช่น ถ้อยคำรู้สึกเกลียดชัง รู้สึกกลัว เบื่อหน่าย อารมณ์พึงพอใจ ถ้อยคำให้ความรู้สึกในเรื่องของเสียง เช่น เสียงร้องดกใจ ร้องไห้ จู๊ จี๋ ไอ พุดออดอ้อน ไม่ควรใช้ภาษาที่ดูถูกผู้อื่น ข่มขู่อารมณ์ และที่สำคัญควรใช้คำให้ตรงตามความหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาหนังสือพิมพ์

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วยการใช้ถ้อยคำถูกต้องตรงความหมาย วางคำขยายให้เหมาะเพื่อไม่ให้ข้อความกำกวม หรือตีความได้หลายแง่ โดยเฉพาะการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ต้องระมัดระวังข้อผิดพลาดให้มากเป็นพิเศษ เพราะสื่อประเภทนี้มักได้รับความนิยม เชื่อถือและได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป

ภาษาไทยที่ใช้เพื่อการเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์เป็นภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่เปลี่ยนแปลงไปจากภาษามาตรฐาน จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง อีกทั้งผู้เขียนข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาจึงมักมีข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาเกิดขึ้น อันเป็นผลกระทบต่อเอกลักษณ์ของภาษาไทย

สนธิ (2528: 32 – 42) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการใช้ภาษาในหมู่นิสิต นักศึกษาทั่วไป ไว้ในหนังสือ การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ พบว่าปัญหาใหญ่มี 2 ด้าน คือ ด้านการออกเสียง และด้านการ

เขียน สรุปได้ว่า มาจากปัญหาการใช้คำกำกวม มีสำนวนต่างประเทศ ใช้คำฟุ่มเฟือย ฝืนระบบคำของภาษา ใช้คำผิดความหมาย ใช้คำวลีที่สร้างขึ้นมาใหม่ เลือกคำผิดความหมายไปด้วย และการใช้คำไม่เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ซึ่งท่านสรุปข้อบกพร่องการใช้ภาษาไทย ด้านการเขียน 2 ประการ คือ

1. ข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษา
2. ข้อบกพร่องด้านการเขียน

ข้อบกพร่องด้านการใช้ภาษาที่พบมักเกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้

1. การใช้ภาษาไม่เหมาะสม เช่น การใช้คำต่างระดับอย่าง สตรี กับ ผู้ชาย ต้องใช้ สตรี กับ บุรุษ จึงเป็นคำระดับเดียวกัน
2. ใช้ภาษาไม่กระจ่างความหมายไม่ชัดเจน กำกวม
3. ใช้ภาษาไม่สละสลวย เช่น ใช้คำเกิน “บ้านเรือนของผู้คนมีอยู่เป็นระยะ ๆ” ลำดับกลุ่มคำในประโยคไม่ถูกต้อง เช่น “จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่การจราจรควรจะได้รับปรับปรุง” ภาษาไทยไม่นิยมใช้คำเชื่อมขึ้นต้นประโยค หากไม่ใช้ จึง ก็ได้รับความโดยเรียงประโยคใหม่เป็น “การจราจร เป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรจะได้รับปรับปรุง

ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาไทยจากการรายงานการวิจัยของภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า การใช้ภาษาข้อผิดพลาดพบมากที่สุด คือ การใช้คำความบกพร่อง ส่วนใหญ่พบข้อบกพร่องทางด้าน การใช้ภาษาไม่สละสลวย (ปริยา 2530: 23)

1. ใช้ภาษาผิด แง่การใช้คำสำนวนประโยคผิด เช่น “ภาษาที่ใช้ในราชการควรเป็นภาษาที่ได้รับการกลั่นกรองแล้ว” คำ “กลั่นกรอง” เป็นคำกริยา ที่ถูกต้องควรใช้ว่า “การกลั่นกรอง” จึงจะถูก เพราะเป็นคำกริยา ใช้สำนวนผิดไปจากสำนวนเดิม ดังประโยคที่ว่า “ขอให้ทุกคนจำไว้ว่าทางไปสู่ความสำเร็จนั้นไม่ได้ไปด้วยดอกกุหลาบ” เปรียบเทียบได้กับทางราบรื่นเพราะฉะนั้นประโยคนี้จึงถือว่าใช้สำนวนผิดไปจากเดิม

2. ใช้ภาษาบกพร่องไม่กระจ่างบางที่ใช้ภาษาพูด คำสแลง เช่น “สภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้สุขภาพจิตของชาวเมืองหลวงแย่ลงไปทุกวัน” คำว่า “แย่” เป็นภาษาพูด เป็นสแลง ควรเปลี่ยนเป็น “เลื่อม” จึงจะถูกต้อง และใช้ภาษากำกวม จากประโยค

“ถ้าเงินขาดบัญชีไปผู้รับผิดชอบต้องออก”

ประโยคนี้น่าคิด อรรถาธิบายได้สองทาง คือ ผู้รับผิดชอบต้องออกจากราชการ หรือ ผู้รับผิดชอบต้องออกเงินให้ให้ครบตามบัญชี

แน่น้อย (2529: 103) ได้วิจัยเรื่อง คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปีพุทธศักราช 2521 - 2525 พบว่าลักษณะของคำคะนองในภาษาหนังสือพิมพ์มีลักษณะดังนี้

1. คำคะนอง เป็นคำหรือกลุ่มคำที่เกิดขึ้นใหม่ คำที่เปลี่ยนไปจากคำปกติในด้านเสียง วิธีเขียน คำเปลี่ยนความหมาย คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ บางคำมีลักษณะแปลกใหม่สื่ออารมณ์ความรู้สึก แต่ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษาทางการ

2. ในภาษาไทยมีคำคะนองปรากฏอยู่มากมาย มีอยู่ตลอดในภาษาใช้พูด และภาษาพูดใช้เขียนพบในบทความ วิจารณ์ ข่าวการเมือง สังคม บันเทิง ฯลฯ ในหนังสือพิมพ์รายวัน และนิตยสารต่าง ๆ อยู่เสมอ

จันงค์ และ ดวงทิพย์ (2530: 26 - 27) ได้ศึกษาการใช้ภาษาในการเสนอข่าวว่า ไว้ในหนังสือ ภาษากับมวลชนวิวัฒนาการของภาษาเพื่อการเสนอข่าวสารในหนังสือพิมพ์ พบหลักสำคัญคือควรใช้คำประโยคให้ถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์ หลีกเลี่ยงคำหยาบ การใช้คำสองแง่สองมุม ที่สื่อไปทางลามก หยาบคาย ใช้ถ้อยคำประหยัด ตรงไปตรงมา เกิดความเข้าใจง่ายที่สุด และว่าหนังสือพิมพ์ไทยปัจจุบัน ใช้คำสำนวนภาษาต่างประเทศมาก เช่น ถูกเชิญ ถูกแต่งตั้ง ฯลฯ รวมไปถึงคำทับศัพท์ต่าง ๆ เช่น สตาร์ท แบงก์ โซว์ฟอร์ม

ประทีป (2535: 157) ได้วิจัยเรื่อง คำร่วมสมัยนอกพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน เวลา 3 เดือน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. หมวดคำร่วมสมัยนอกพจนานุกรมตามอักษร ก – ฮ ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันมี 30 หมวดหมู่

2. ลักษณะคำและการใช้คำร่วมสมัยนอกพจนานุกรมมี 4 ลักษณะ คือ ลักษณะคำภาษาถิ่น ลักษณะคำภาษาปาก ลักษณะคำสามัญใช้ทั่วไป ลักษณะคำภาษาต่างประเทศ

3. การใช้คำร่วมสมัยนอกพจนานุกรม 4 ประเภท คือการใช้คำที่มีลักษณะเป็นคำภาษาถิ่น คำภาษาปาก คำสามัญใช้ทั่วไปและการใช้คำร่วมสมัยที่มีลักษณะเป็นคำภาษาต่างประเทศ

4. ความหมายของคำร่วมสมัยนอกพจนานุกรมมี 3 ลักษณะ คือ ความหมายโดยตรง ความหมายโดยนัย (แฝง) และความหมายหลายความหมาย

สนั่น (2535: 83) กล่าวถึงอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ในการใช้ภาษาสรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์เข้าถึงผู้อ่านทุกระดับ ภาษาที่หนังสือพิมพ์ใช้แต่ละหน้าพิมพ์จะเป็นตัวอย่างให้ผู้อ่านประจำผู้พบ

เห็นในหนังสือพิมพ์ทั่วไปใช้โดยไม่รู้ตัว ในวงการศึกษิต่างยอมรับกันว่า ภาษาทั้งสำนวน (รูปแบบวิธีเขียน) โวหาร (พฤติกรรมการใช้ถ้อยคำอย่างมีศิลปะ) ไวยากรณ์รูปแบบของเรียงความ และสะกดการันต์ หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลเหมือนนักเรียน นิสิตและนักศึกษายิ่งกว่าครูอาจารย์ ที่สอนภาษาไทยโดยเฉพาะเสียอีก ดังนั้นจึงปรากฏว่าโรงเรียนในภาคใต้ของประเทศไทยไม่ยอมให้ หนังสือพิมพ์สะกดการันต์ผิดไปจากคำที่บรรจุไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เข้าไปในโรงเรียนของตนเพราะเกรงว่านักเรียนจะนำเอาคำที่หนังสือพิมพ์ใช้ผิดไปใช้ตาม

นิตยา (2528: 52) ศึกษาและรวบรวมความไม่เหมาะสมของภาษาหนังสือพิมพ์ไว้ใน หนังสือ “พูดจาภาษาไทย” สรุปได้ว่า ภาษามีไว้สื่อสารบอกสิ่งที่ยากจะบอก ให้คนอื่นรู้การที่จะสื่อสารกันรู้เรื่อง มีสองแนวทาง คือ แนวตั้งกับแนวนอน แนวตั้งนั้นให้รู้จักสืบทอดสิ่งที่เขารู้เรื่องกัน ให้คนรุ่นต่อไปได้รู้เรื่อง เช่น สำนวน สุภาษิต คำพังเพยต่าง ๆ แนวนอนนั้น คือพูดกับคนสมัยเดียวกันให้รู้เรื่องมากที่สุดโดยมีกระบวนการทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้เกิด ภาษาระดับแบบแผนภาษากึ่งแบบแผน และภาษาปาก ในปัจจุบันเราจะเห็นว่าสิ่งพิมพ์ ใช้ภาษาปากเป็นหลักจะขายดีกว่าสิ่งพิมพ์ที่ใช้ภาษาแบบแผน ดังนั้นการใช้ภาษาให้สื่อได้ดีประสิทธิภาพ ตรงกับจุดมุ่งหมายนั้นต้องรู้จักกาลเทศะด้วย ในด้านความไม่เหมาะสมของการใช้ภาษามักจะเห็น ภาษาที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ที่มีความดีและไม่ดีของการใช้ภาษาอยู่พร้อมในหน้า หนังสือพิมพ์ ดังนั้นนักศึกษา คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รวบรวมสิ่งที่ผิดไม่เหมาะสมจากหน้าหนังสือพิมพ์ปรากฏผลสรุปได้คือ

1. ใช้คำผิดความหมาย เช่น
“ปรีดี พนมยงค์สิ้นบุญ”
2. ความหมายไม่เหมาะสมในแง่การใช้ภาษาสแลงแทนภาษาเขียน เช่น
“ส.ส. ใต้ – อีสานจวกแหลกขึ้นคำรถไฟ”

นอกจากนี้ยังสรุปการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์ที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์มาก

1. การคิดป้ายชื่อ หรือทำหน้าที่ผู้พิพากษาโดยไม่คำนึงถึงจิตใจผู้อื่น เช่น
“โจรเฆศวัยยกเค้าสาวยกทรง”
2. ไม่คำนึงถึงจิตใจผู้อื่น เช่น
“พบไอ้จ๋มมาจากรพ. ไปเจอตำรวจ”
3. ใช้คำหยาบ เช่น เหี้ย ฉิบหาย ฉิบหาย
“เหี้ย ลอยคอเขื่อนท่าเนียบ”

4. ใช้คำบอกความสกปรก เช่น อี
“ถูกไอ้ตีนแมวกเค้า แถมอีรดหัวใจ”
5. ใช้คำหยาบลามกอนาจาร เช่น กระหรี อีตัว มั่วเซ็กซ์ ฯลฯ
“อีตัวกเค้าเกสักรเยอรมัน”
6. ใช้คำแทนแต่ให้ภาพชัดเจนไป เช่น
“ไม่พบจ๋อนมีแต่จิม”

กนกพร (2540: 991) ได้วิจัยเรื่อง วิเคราะห์คำสร้างภาพจากหนังสือพิมพ์รายวัน มีความมุ่งหมายเพื่อรวบรวมคำสร้างภาพที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันไทยรัฐ และเดลินิวส์ ในช่วงระยะเวลา 6 เดือน นำมาวิเคราะห์จำแนกหมวดหมู่ได้ 7 ประเภท คือ

1. คำแสดงลักษณะ พบลักษณะคือ ลักษณะบอกความทรุดโทรม ความเจริญเติบโต-สมบูรณ์ ความไม่เป็นระเบียบกระจัดกระจาย บอกจำนวน พุ่งสูงขึ้นข้างบนหรือไปข้างหน้า ลักษณะไม่ดี ความเกี่ยวข้องกัน การพยากรณ์ ความไม่นุ่มนวล กระด้าง ความไม่สม่ำเสมอ
2. คำแสดงอาการการเคลื่อนไหว พบคำแสดงอาการคือ ไม่สุภาพ-ไม่นุ่มนวล อาการพูดเชิงขู่สาว พูดให้กล้อยตาม พูดแบบโอ้อวด อาการพูดหรือการกระทำ พูดชี้แจง เปิดเผย ตีแผ่ พูดให้แง่คิดคำแนะนำ สนทนาระหว่างบุคคล-เหตุการณ์ ร้องตะโกน กระทำซ้ำ ๆ หนัก กระทำอย่างไม่มีขึ้นดี อาการแข่งขัน กระทำที่เกี่ยวข้องกันร่วมมือกัน กระทำโดยใช้มือ กระทำโดยแรงมีการต่อสู้ ถูกกดทับให้ต่ำลง การใช้เสียงทางอารมณ์ อาการไม่เบิกบาน อาการกิน อาการไม่กระทำตาม อาการคาดคั้นเอาความจริง ถูกเร่งรัด อาการให้รู้ว่าเป็นบาป อาการคาดหวัง การค้นหา อาการให้รู้ว่าจะไม่ต้องการ อาการให้ปรากฏ อาการแบ่งปัน อาการโลก การแสดงประกวด การเคลื่อนไหวช้า เร็ว เบา สูงขึ้น ไปข้างหน้า ด้วยแรงดีด กระโดด ลดลง การกระทำเร็วและต่อเนื่อง ถูกขัดขวาง ถูกควบคุม มีพัฒนาการความก้าวหน้า ใช้สายตา การร้องโน้มน้า เตือนร้อนมีปัญหา ขกย่องชมเชยสนับสนุน เกี่ยวกับเวลา ไม่มีการเคลื่อนไหว เอาใจใส่ ติดอันดับได้รับความนิยมสูง ถูกปฏิเสธ
3. คำแสดงอาการอารมณ์ความรู้สึก พบลักษณะอารมณ์รู้สึก คือ เบิกบาน ความรู้สึกหวงแหน ท้อแท้หมดกำลังใจ ผิดหวัง ติใจสบายใจ โกรธ เข้มแข็งเด็ดขาดเชื่อมั่น ปิดบังซ่อนเร้น ไม่แน่ใจมีอุปสรรครู้สึกกลัว ไม่สนใจไม่กลัว ขยับอดทนเอาใจใส่ ความรู้สึกช้าตกต่ำ เร็ว ควบคุมเครื่องไม่เป็นระเบียบ ถูกข่มเหงรังแก ถูกดูถูก
4. คำแสดงเสียง พบลักษณะเสียง คือ ดังก้องร้องแหลมดัง พูดให้กลัวร้องแบบตกใจ เสียงดีหรือตอบ ร้องดังเอ็ดอึงไววายวาย ร้องแบบขะแซง เสียงไม่ชัดตรง หอบเหนื่อย ร้องคร่ำ

ครวญ เลี่ยงแสดงความโกรธ

5. คำแสดงการเปรียบเทียบ พบลักษณะการเปรียบเทียบ คือ เปรียบเทียบคนกับสัตว์ การทำงานอาชีพ ภาวะสัตว์ สงครามการต่อสู้ อาหาร กลิ่น ชาติชีวิต สภาพอากาศ การคมนาคม การเงิน จำนวน เหตุการณ์ ขนบประเพณี

6. คำแสดงการล้อเลียนเสียดสี พบลักษณะการล้อเลียนเสียดสี คือ เสียดสีในคณะรัฐบาล หน่วยงานราชการ เอกชน วงการบันเทิง การเมืองต่างประเทศ

7. คำฉายาหรือคำสมญา พบลักษณะฉายาหรือคำสมญา คือ สมญาบอกจังหวัด ประเทศ บอกชื่อเมือง ตำรวจ ทหาร คน สถานที่ พรรคการเมือง

ผลการของวิจัยพบว่า คำแสดงการเปรียบเทียบกับคน ภาวะของคนและกิริยาอาการ กระทำของคนมากที่สุด รองลงมาคือคำแสดงอาการการเคลื่อนไหว คำแสดงการล้อเลียนเสียดสี คำแสดงอารมณ์ความรู้สึก คำฉายาหรือสมญา และสุดท้ายคือ คำแสดงเสียง ซึ่งทำให้เห็นว่าการสร้างข้อความให้ผู้อ่าน ผู้ฟังเกิดภาพพจน์คล้ายตามที่ผู้เขียนต้องการ จึงใช้คำแสดงการเปรียบเทียบกับและคำแสดงอาการการเคลื่อนไหวมากกว่าคำประเภทอื่นๆ กล่าวได้ว่านักหนังสือพิมพ์เป็นผู้มีความสำคัญในการใช้ภาษาเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดภาพพจน์ด้วยการเลือกเฟ้นถ้อยคำอย่างหลากหลายมาใช้ในการเขียนข่าวทั้งพาดหัวข่าว ข่าวย่อ เนื้อข่าว หรือแม้แต่การวางรูปแบบข่าวให้เกิดความสะดุดตาน่าสนใจแก่ผู้พบเห็น เพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นภาพพจน์คล้ายตามเนื้อข่าวมากที่สุด

การใช้ภาษาไทยในปัจจุบันนั้นพอสรุปได้ว่า ผู้ใช้จะใช้ภาษาให้ได้ดีต้องคำนึงถึงการเลือกใช้คำให้ตรงตามความหมายมากที่สุด โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา เพราะคำบางคำมีความหมายคล้ายกัน ถ้าใช้คำผิดความหมายข้อความหรือใจความนั้นก็ผิดไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้ภาษาเขียนของหนังสือพิมพ์จะนิยมใช้คำที่ทำให้มองเห็นลักษณะมองเห็นภาพ คำที่ก่อให้เกิดความตื่นเต้น หรือเกินจริง

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเขียนข่าวกีฬาในหนังสือพิมพ์ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักภาษาไทยว่าด้วยคำกริยา ซึ่งประกอบไปด้วยชนิดคำกริยาและ การใช้คำกริยา ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการอ่านตีความและความหมายของคำ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษา และศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาหนังสือพิมพ์ ผลของการศึกษาทำให้ทราบถึงลักษณะการใช้ภาษาและปัญหาของการใช้ภาษา

ลักษณะการใช้ภาษาการศึกษาเอกสารและงานวิจัย แบ่งเป็นการศึกษาการใช้ภาษาข่าวกีฬา ในหนังสือพิมพ์ และคำกริยา ซึ่งการใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์นั้นทำให้เห็นว่าการใช้ภาษามุ่งเน้นไปที่คำแปลใหม่ คำตะนอง คำทับศัพท์ภาษาต่างประเทศ คำตลาด คำเฉพาะกลุ่ม คำแสลง เพื่อต้องการให้ผู้อ่านสะดุดตาสะดุดใจ จดจำง่าย และในส่วนของข่าวกีฬานั้นการใช้ภาษาผู้เขียน ต้องการให้ผู้อ่านเมื่ออ่านนึกเห็นภาพและเข้าใจได้ทันทีจึงมักจะคำใช้กริยาที่แสดงลักษณะอาการ ความเคลื่อนไหว อารมณ์ความรู้สึก ลักษณะเสียง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย ปัญหาของการใช้ภาษา คือ ปัญหาของการตีความหมาย ของผู้อ่าน ซึ่งการตีความเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะเข้าใจถึงภาษาที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร ออกมา ถ้าการตีความของภาษาระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนไม่ตรงกันก็ทำให้เกิดปัญหาในการสื่อ ความหมาย ในส่วนของความหมายนั้นมีทั้งความหมายโดยตรงคือตามพจนานุกรม ความหมาย โดยนัย และความหมายตามบริบท ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้เขียนต้องการสื่อความหมายแบบใด และผู้อ่าน จะตีความหมายแบบใด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้เองทำให้สนใจที่จะศึกษาภาษา ด้านการใช้ คำกริยาในข่าวกีฬาจากหนังสือพิมพ์ เนื่องจากมองเห็นความสำคัญของการใช้ภาษาและลักษณะ การใช้คำกริยาในข่าวกีฬาที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อสารให้ผู้อ่านเมื่ออ่านแล้วสามารถมองเห็นภาพ แล้วเกิดจินตนาการตาม ซึ่งเป็นผลมาจากศิลปะของการใช้ภาษาที่ผู้เขียนนั้นต้องการจะดึงดูดให้ ผู้อ่านสนใจงานเขียนของตน ดังนั้นจึงเลือกที่จะศึกษาการใช้ภาษาในข่าวกีฬาจากหนังสือพิมพ์

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการ วิเคราะห์ การใช้ภาษาในข่าวกีฬาจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ดังนี้

1. ลักษณะการใช้ภาษาและจำแนกประเภทคำบ่งบอกลักษณะกิริยาอาการเป็นหมวดหมู่ ดังนี้
 - 1.1 คำบ่งบอกลักษณะกิริยาแสดงอาการและการเคลื่อนไหว
 - 1.2 คำบ่งบอกลักษณะกิริยาแสดงอารมณ์ความรู้สึก
 - 1.3 คำบ่งบอกลักษณะแสดงกิริยาแสดงเสียง
2. การใช้ภาษาในด้านความหมายโดยตรง และความหมายตามบริบท
3. ความนิยมในการเลือกใช้คำบ่งบอกลักษณะกิริยาอาการ